

Kadernota 2024-2027

Gemeente Woudenberg

Gemeente Woudenberg

Inhoud

	Pagina
<u>Hoofdstukken:</u>	
1. Inleiding	3
2. Beleidsontwikkelingen	7
3. Stand van zaken bezuinigingen Tweede Herstelplan en bezuinigingsdialoog	23
4. Monitor Plan van Aanpak Financiële Scan provincie Utrecht	28
5. Financiële positie (reserves/weerstandsvermogen)	34
6. Onderzoek differentiatie tarieven rioolheffing en afvalstoffenheffing	44

Hoofdstuk 1. Inleiding

1.1. Algemeen

Jaarlijks stelt de gemeenteraad voor de zomer de kadernota voor het daaropvolgende jaar vast. In de kadernota worden de ambities van het gemeentebestuur en nieuwe ontwikkelingen vertaald naar een (financieel) meerjarenperspectief. Leidend daarbij is onder andere het Coalitieakkoord 2022-2026 en het Collegewerkprogramma.

Deze Kadernota is vooral financieel gericht. Zij geeft de uitgangspunten weer die de basis vormen voor de op te stellen concept begroting die in september aan de gemeenteraad wordt aangeboden. De Kadernota is dus ook een compacter stuk dan de begroting, die uitgebreidere beleidsteksten kent.

1.2. Bestuurlijk financieel kader

De financiën van gemeenten, ook van Woudenberg, staan onder druk. Zo laat de Woudenbergse meerjarenbegroting 2023-2026 voor 2026 een tekort zien van € 800.000. Die wordt gedekt door een uitname uit de algemene reserve. 2026 (en verder) wordt door de gemeentelijke overheden en de VNG 'het financiële ravijn' genoemd. Inmiddels heeft het kabinet voor zowel 2026 als 2027 extra middelen toegezegd om dit ravijn in 2026 enigszins te dempen. Dit is echter bij lange na niet voldoende om de financiële problemen op te lossen. Na 2026 lopen de tekorten verder op vanwege de zogenaamde 'opschalingskorting'. Deze opschalingskorting is ingevoerd met de gedachte dat dit gemeenten zou dwingen om samen te werken. Deze samenwerking of zelfs fusies zou tot grote schaalvoordelen leiden. De verdergaande schaalvergroting heeft niet op grote schaal plaatsgevonden. Het Rijk heeft een aantal jaren de opschalingskorting bevroren, nu is zij weer in beeld en dat leidt tot een lagere Algemene Uitkering.

Daarnaast is de Algemene Uitkering van nieuwe indicatoren voorzien. Deze zogenoemde 'herijking van het gemeentefonds' pakt voor de gemeente Woudenberg zeer nadelig uit (maximaal € 115 per inwoner). In eerste instantie is er slechts een deel van de herverdeling doorgevoerd (oplopend tot € 37,50 per inwoner in 2025). De definitieve herijking hangt nog boven de markt.

Verder komt het Rijk dit jaar ook met een voorstel hoe af te stappen van het 'trap op-trap af' principe, waarbij de grootte van de Algemene Uitkering voor gemeenten afhankelijk is van de uitgaven van het Rijk. De gedachte is dat dit voor meer rust zou zorgen in de financiële verhoudingen met de gemeenten.

Bovenstaande veranderingen zorgen op zichzelf al voor een verschuiving van het meerjarenperspectief op de financiële bijdrage van het Rijk. Hiernaast zijn vanaf 2026 een deel van de financieringen niet meer structureel. Volgens de VNG is er vanaf 2026 structureel € 3 miljard minder beschikbaar voor de gemeenten om haar taken uit te voeren¹. Ook de compensatie voor de autonome groei van zorgtaken ziet zij als onvoldoende. De VNG zet verschillende stappen om hierover met het Rijk in overleg te treden. Ook is deze discussie onderdeel van de jaarvergadering van de VNG in juni.

De hiervoor beschreven ontwikkelingen zijn landelijk en raken aldus alle gemeenten in meer of mindere mate. Omgaan met financiële onzekerheid is voor gemeenten van alle tijden, maar de omvang nu is uitzonderlijk. Hoe gemeenten met deze onzekerheid omgaan, is verschillend. Zo gaat een aantal gemeenten binnen de provincie Utrecht op zoek naar nieuwe bezuinigingen terwijl een aantal andere gemeenten geen maatregelen neemt in afwachting van de discussie van de VNG met de fondsbeheerders (de ministeries van Financiën en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties).

Het college wil zich voorbereiden op de magere jaren die na 2026 volgen en onderscheidt daarbij de volgende vier scenario's:

1. Gelet op de brede problematiek bij alle gemeenten besluit het Rijk om vanaf 2026 en 2027 gemeenten toch te voorzien van voldoende middelen voor de uitvoering van hun taken en de herijking van het gemeentefonds wordt niet verder ingevoerd dan de huidige € 37,50 per inwoner. Het structurele effect voor Woudenberg is € 0;

¹ Zie voor meer inhoud, de ledenbrief van de VNG over de voorjaarsnota: <https://vng.nl/brieven/voorjaarsnota-2023>

2. Gelet op de brede problematiek bij alle gemeenten besluit het Rijk om vanaf 2026 en 2027 gemeenten toch te voorzien van voldoende middelen voor de uitvoering van hun taken, maar de herijking van het gemeentefonds wordt verder ingevoerd. Het nadeel voor Woudenberg loopt dan op van de huidige € 37,50 per inwoner tot € 115 per inwoner. Het structurele effect voor Woudenberg is een tekort van ongeveer € 1 miljoen;
3. Het Rijk komt niet met aanvullende middelen voor de periode vanaf 2026 en 2027 en de herijking van het gemeentefonds wordt niet verder ingevoerd dan de huidige € 37,50 per inwoner. Het structurele effect voor Woudenberg wordt geschat op een tekort van € 1 miljoen;
4. Het Rijk komt niet met aanvullende middelen voor de periode vanaf 2026 en 2027 en de herijking van het gemeentefonds wordt verder ingevoerd. Het nadeel voor Woudenberg loopt dan op van de huidige € 37,50 per inwoner tot € 115 per inwoner. Het structurele effect voor Woudenberg wordt geschat op een tekort van € 2 miljoen.

In de scenario's 2 tot en met 4 zal vanaf 2026 sprake zijn van aanzienlijke tekorten op onze meerjarenbegroting. Dit betekent dat we vooralsnog terughoudend blijven in het aangaan van structurele verplichtingen en ons gaan voorbereiden op mogelijke maatregelen voor de periode vanaf 2026. Parallel aan het dashboard over onze financieel gezondheid wordt gewerkt aan een analyse van de redenen waarom Woudenberg zo'n enorme nadeelgemeente is. Daarnaast is bij het onderzoek naar onze financiële gezondheid in beeld gekomen dat de wijze waarop wij omgaan met bijstelling van de OZB-tarieven bij stijgende WOZ-waardes nadelig uitpakt voor onze begroting. Deze analyses zijn vervolgens input voor de te nemen maatregelen.

Het college kiest er in deze Kadernota voor om nog geen maatregelen voor de jaren 2026 en 2027 te presenteren. Gelijktijdig ligt de jaarrekening 2022 voor en qua resultaatbestemming stelt het college voor om een deel van het overschot te bestemmen voor de Algemene Reserve. Deze € 2 miljoen zorgt voor een compensatie van de laatste twee jaar in deze Kadernota. Als het beeld echter niet wijzigt, zullen nieuwe bezuinigingen nodig zijn. De start van deze gesprekken vindt u wel als bijlage bij deze Kadernota: het onderzoek naar een financieel gezonde gemeente. De raad heeft met het college afgesproken dat dit onderzoek zou plaatsvinden. De uitkomsten van dit onderzoek geven weer wat nodig is om te komen tot een financieel gezond Woudenberg. Het geeft ons uitgangspunten om toekomstige begrotingen, investeringen en reserveringen op te baseren.

De gemeente zal via de wegen die voor haar open staan; via Provincie Utrecht, K80 en VNG blijven appelleren aan een duurzame financiering voor de lagere overheden, onze eigen gemeente in het bijzonder. Doordat het Rijk werkt met incidentele financieringen, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid, is de onzekerheid groot en kan op een aantal vlakken moeilijk een meerjarige inzet worden gestart. Immers, we weten niet of in de toekomst ook deze middelen nog beschikbaar zijn.

De afgelopen jaren heeft het Rijk meermaals op het laatste moment de bijdragen aan de gemeenten verhoogd. We kunnen hier echter niet op rekenen. Het risico is immers dat we dan te laat zijn met maatregelen. Wij zullen daarover in de tweede helft van 2023 en in 2024 met de raad in gesprek gaan.

1.3. Financiële stand van zaken 2024-2027

De meerjarenbegroting 2024-2027 wordt u voor de raadsvergadering van 26 oktober 2023 aangeboden. De onderliggende kadernota heeft ten doel de financiële kaders voor deze begroting te schetsen en u te vragen zich over de hoofdlijnen uit te spreken.

De voorstellen in deze nota resulteren in het volgende eindbeeld:

Begrotingsresultaten (x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	Totaal
Vaststelling begroting 2023-2026 (raad okt 2022)	348	366	58	58	830
Tussentijdse aanpassingen n.a.v. raadsbesluiten:					
Toekomstbestendige griffie (raadsbesluit 2 febr 2023)	-98	-98	-98	-98	-392
Begrotingsresultaten (incl. tussentijdse raadsbesluiten)	250	268	-40	-40	438
Aanpassingen n.a.v. de Kadernota 2024-2027:					
Voorstel beleidsontwikkelingen (hfd 3)	158	-46	310	-336	86
Voorstel wijzigingen bezuinigingen (hfd 4)	0	0	0	0	0
Voorstel wijzigingen reserves (hfd 6)	0	0	0	0	0
Verwachte begrotingsresultaten concept kadernota	408	222	270	-376	524

+ = begrotingsoverschot
- = begrotingstekort

Rekening houdend met de voorgestelde beleidsontwikkelingen zoals in deze kadernota opgenomen, voorziet Woudenberg voor de jaren 2024 t/m 2026 in een overschot en voor 2027 in een tekort van € 376.000. Bij deze cijfers is vanaf 2024 financieel geen rekening gehouden met doorlopende opvang van Oekraïners.

In bovenvermeld overzicht is voor alle begrotingsjaren reeds een toevoeging of onttrekking aan de algemene reserve verwerkt. Vooralsnog zijn we genooddaakt om met ingang van 2027 te stoppen met de versterking van onze reservepositie (het sparen voor het tekort van 2026 doen we al in 2023). Zouden we de mutaties van toevoeging en onttrekking algemene reserve eruit halen dan zien de begrotingsresultaten 2024-2027 er als volgt uit:

Begrotingsresultaten (x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	Totaal
Verwachte begrotingsresultaten concept kadernota	408	222	270	-376	524
Reeds verwerkte toevoegingen/ onttrekkingen algemene reserve:					
- Toevoeging algemene reserve	460	470			930
- Onttrekking algemene reserve			-800	-800	-1.600
Begrotingsresultaten excl. toev /onttrekking algemene reserve	868	692	-530	-1.176	-146

+ = begrotingsoverschot
- = begrotingstekort

In hoofdstuk twee worden de beleidsontwikkelingen zowel inhoudelijk als financieel nader toegelicht. Daarbij is er een aantal beleidsontwikkelingen met een grotere omvang. Zo is in programma 1 – naast diverse kleinere ontwikkelingen – een bedrag van € 276.000 aan hogere uitgaven opgenomen ter dekking van de hogere zorgkosten Jeugdzorg, Wmo en Coöperatie de Kleine Schans (zie aparte bijlage bij deze kadernota). Een andere grote ontwikkeling – welke door alle programma's heen gaat – is de kostenstijging als gevolg van loon- en prijsontwikkelingen. Deze zien we terug in de gemeentelijke organisatie (Cao 2023 en 2024), bij onze verbonden partijen en in diverse aanbestedingen. We verwachten dat deze ontwikkeling slechts ten dele door het Rijk wordt gecompenseerd.

In het hoofdstuk drie wordt nader ingegaan op de stand van zaken bezuinigingen Tweede Herstelplan en bezuinigingsdialoog. In hoofdstuk 4 wordt de voortgang Plan van Aanpak financiële scan provincie Utrecht toegelicht. Met de raad is afgesproken dat twee keer per jaar (bij de kadernota en de begroting) een monitoring plaatsvindt.

In hoofdstuk vijf volgt een overzicht van de financiële positie van de gemeente, waarbij de reserves, de voorzieningen, het weerstandsvermogen en de weerstandscapaciteit aan bod komen. In hoofdstuk zes worden

de resultaten van een onderzoek naar de differentiatie naar de tarieven rioolheffing en afvalstoffenheffing aan u voorgelegd.

Bij de vaststelling van de begroting 2023-2026 heeft het college toegezegd bij de kadernota 2024 met een notitie financiële gezondheid gemeente Woudenberg te komen. Deze notitie is als aparte bijlage bij de kadernota gevoegd.

In afwijking van voorgaande jaren is besloten de Meerjaren Prognose Grondexploitaties niet meer als hoofdstuk in de Kadernota op te nemen. Dezelfde Meerjaren Prognose Grondexploitaties, welke normaal gesproken wordt opgenomen in de kadernota, is reeds verwerkt in de jaarrekening 2022 bij paragraaf Grondbeleid, welke in dezelfde raadsvergadering is geagendeerd als de Kadernota 2024-2027. De Meerjaren Prognose Grondexploitaties is een verplicht onderdeel in de jaarrekening maar geen verplicht onderdeel in de Kadernota.

Hoofdstuk 2. Beleidsontwikkelingen

In dit hoofdstuk worden zowel inhoudelijk als financieel de beleidsontwikkelingen toegelicht.

Programma 1. Samenleving

Visie

Inwoners doen naar vermogen mee en zien om naar elkaar. Samen met inwoners en maatschappelijke organisaties komt de gemeente tot collectieve en individuele oplossingen voor het activeren van inwoners en het bieden van ondersteuning en zorg. Waarbij het vertrouwen in de mogelijkheden van de inwoners centraal staat.

Ontwikkelingen

Zorgkosten Wmo en Jeugdzorg

Ter dekking van de zorgkosten Wmo en Jeugdzorg (inclusief Coöperatie de Kleine Schans) is in deze kadernota een bedrag van **€ 276.000** aan hogere uitgaven opgenomen. De zorgkosten jeugdzorg en Wmo welke in de jaarrekening 2022 zijn opgenomen, zijn doorgerekend met een indexering voor lonen en prijzen. Deze bijstelling is aanzienlijk lager dan de bijstelling die in de kadernota 2023-2026 nog nodig was, te weten € 688.138. En ook lager dan de € 606.419 die vorig jaar in de kostenontwikkeling sociaal domein voor 2024 was berekend. Dit is met name het resultaat van het feit dat het zorggebruik in 2022 een lichte daling liet zien en daarmee de doorrekening naar 2024 lager is dan eerder was geprognosticeerd.

Het bedrag van € 276.000 is voornamelijk het gevolg van het feit dat de uitvoeringssubsidie aan Coöperatie De Kleine Schans in 2024 aanzienlijk hoger is dan die van 2023. Deze stijging wordt enerzijds veroorzaakt door jaarlijkse loon- en prijsstijgingen. Anderzijds is de stijging het gevolg van een toevoeging van in totaal 3,2 fte aan de formatie van de coöperatie. Deze toevoeging is bedoeld om meer ambulante begeleiding jeugd en Wmo door leden van het sociaal team te laten uitvoeren, in plaats van door een tweedelijnszorgaanbieder. Doordat eigen begeleiding door het sociaal team goedkoper is, is een minder sterke stijging van de kosten voor de regionaal ingekochte zorg opgenomen. Daarnaast kan eigen begeleiding effectiever en efficiënter doordat deze dicht bij huis plaats vindt en wordt uitgevoerd door professionals die bekend zijn met de voorzieningen en mogelijkheden van Woudenberg. Zo worden er lokale, passende oplossingen gevonden en wordt actief gebruik gemaakt van het lokale sociale netwerk. Ook hoeven inwoners met een hulpvraag maar op één plek hun verhaal te doen, in plaats van eerst bij de Kleine Schans en daarna nog een keer bij de tweedelijnszorgaanbieder. We hebben deze toevoeging sinds 2021 uit incidentele middelen gedekt en zien het positieve effect ervan in de cijfers terug. Daarom willen we de inzet structureel maken. Deze beweging is in gang gezet in het licht van de nieuwe inkoop 2023 specialistische jeugdhulp en Wmo.

De VNG en het Rijk hebben half april 2023 na lang onderhandelen een financieel principeakkoord bereikt voor de hervormingsagenda jeugd. De komende tijd wordt gewerkt aan de afronding van het inhoudelijke deel van het akkoord. Om het akkoord definitief te maken is er nog instemming nodig van de leden bij de algemene ledenvergadering van de VNG in juni. En moeten er voldoende structurele middelen voor gemeenten vanaf 2026 beschikbaar komen. De precieze financiële effecten van het principeakkoord voor de gemeente Woudenberg zijn nu nog niet inzichtelijk. De verwachting is dat we deze in de begroting 2024-2027 kunnen verwerken.

Taakgerichte inkoop specialistische jeugdhulp

Momenteel zijn we in de gunningsfase van de taakgerichte inkoop van specialistische jeugdhulp. Hieronder vallen onder meer ambulante begeleiding en (dag)behandeling en jeugdhulp met verblijf. Deze nieuwe manier van taakgericht inkopen met één contract per perceel kan gevolgen hebben voor het benodigde budget op deze onderdelen. De precieze gevolgen zijn op dit moment echter nog niet in te schatten. Als alles volgens planning verloopt, vindt de gunning begin juni 2023 plaats. Voor de begroting zal er dan meer duidelijkheid zijn over de budgettaire gevolgen.

Preventie en ontmoeting

De basisgedachte achter positieve gezondheid is dat mensen beter is staat zijn om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven om te gaan als elementen zoals meedoen, mentaal welbevinden en

zingeving in balans zijn. Vanuit deze gedachte werken we aan het verbreden van het aanbod voor ontmoeting en talentontwikkeling voor verschillende doelgroepen. Zoals bijvoorbeeld het project 't Woudje, bedoeld voor jongeren tussen de 15 en 17 jaar, ontmoetingsplekken voor mensen met een extra kwetsbaarheid en meer aandacht voor eenzaamheid bij ouderen. Daarnaast wordt het beleid op het gebied van mantelzorg herijkt en worden stappen gezet om het (sport) verenigingsleven inclusiever te maken. In 2024 willen we de activiteiten en ontmoetingsplekken uitbreiden, verbinden en borgen. Hierbij betrekken we ook de uitkomsten van de businesscase van het Cultuurhuis.

Sport Brede SPUK

Vanaf 2024 tot en met 2026 worden verschillende regelingen op gebied van sport en bewegen, welzijn, sociale basis, leefomgeving en gezondheid samengevoegd in een brede specifieke uitkering van het Rijk, de zogeheten brede SPUK. De budgetten binnen de Brede SPUK zijn deels vervanging van bestaande specifieke uitkeringen (SPUK's), zoals het voor sport- en leefstijlakkord, de brede regeling combinatiefuncties en Kansrijke Start.

Het totaalbedrag van deze brede SPUK is voor de jaren 2024-2026 als inkomsten en uitgaven in de kadernota opgenomen. Voor de besteding van de middelen wordt momenteel een integraal plan gemaakt, samen met verenigingen en maatschappelijke organisaties. Dit plan wordt opgeleverd in oktober 2023.

Sport

Sporten en bewegen speelt een belangrijke rol in een gezond en actief leven. Dit is ook terug te zien in het Integraal Zorgakkoord dat het Rijk met een groot aantal partijen in de zorg heeft afgesloten. Twee pijlers in dit akkoord zijn de inzet op het terugdringen van overgewicht en obesitas bij kinderen en volwassenen. In 2024 krijgen we als regio de zogeheten IZA-middelen die we hier onder meer voor gaan inzetten.

Daarnaast wordt in Woudenberg in 2023 het integrale sport- en leefstijlakkord herijkt. Het doel is dat alle inwoners kunnen sporten, ongeacht geaardheid, geloof of beperking. Inclusiviteit en valpreventie zijn andere belangrijke onderdelen van dit akkoord. De uitwerking van het integrale sport- en leefstijlakkord volgt vervolgens in 2024.

Sport (indexering)

De gemeentelijke bijdrage 2024 aan beide beheersstichtingen wordt in totaal structureel verhoogd met **€ 17.500** (indexering 2023 en 2024) conform de gebruikers – en erfpachtovereenkomst. De indexering valt hoger uit dan begroot als gevolg van de zeer hoge inflatie 2022 welke doorwerkt in de CPI-prijsindexcijfer 2022 die gebruikt wordt voor de berekening van de indexering.

Huur Sportzalen gymnastiekonderwijs scholen (indexering)

De gemeentelijke bijdrage 2024 aan De Camp wordt structureel verhoogd met **€ 12.000** (indexering 2023 en 2024) conform de erfpachtovereenkomst. De indexering valt hoger uit dan begroot als gevolg van de zeer hoge inflatie 2022 welke doorwerkt in de CPI-prijsindexcijfer 2022 die gebruikt wordt voor de berekening van de indexering.

Schoolvervoer

Er is landelijke onrust in de vervoersbranche vanwege het chauffeurstekort. Dit voelen we ook in onze regio en hierover zijn we voortdurend constructief in gesprek met onze vervoerders. De huidige contracten leerlingenvervoer lopen deze zomer af. De gemeente is verantwoordelijk dat leerlingen, die dat nodig hebben, in de toekomst verzekerd zijn van veilig, duurzaam en betrouwbaar vervoer van en naar school. De huidige contracten leerlingenvervoer worden met een jaar verlengd zodat we voldoende tijd hebben voor een zorgvuldige nieuwe aanbesteding. De verwachting is dat op basis van de realisatie 2022 en de verhoging van 13,7% van de tarieven de kosten **€ 17.500** hoger uitkomen dan begroot.

GGD

De GGD Regio Utrecht geeft in haar kaderbrief 2024 aan dat de basistaken onder druk staan. Op basis van uitgangspunten in de kaderbrief 2024, de zienswijzen op de kaderbrief en de uitkomsten van de bestuur conferentie van 5 april 2023 zijn drie urgente onderdelen aangemerkt. Dit zijn arbeidsvoorwaarden, informatievoorziening /informatietechnologie en jeugdgezondheidszorg. Dit betekent dat de gemeentelijke bijdrage van Woudenberg met minimaal **€ 30.000** structureel zal stijgen. Om de basistaken op orde te houden en aan de huidige en toekomstige eisen te blijven voldoen zal dit hogere bedrag noodzakelijk zijn.

RWA

De meerjarenbegroting van het RWA (Regionaal Sociaal Werkvoorzieningsschap Amersfoort en omgeving) laat zien dat de gemeentelijke bijdrage voor de jaren 2024-2027 naar beneden kan worden bijgesteld. Dit is een gevolg van een hoger dan verwachte uitstroom van sociale werkplaats medewerkers waardoor de kosten dalen. Daarom wordt de bijdrage in de kadernota aangepast van € 30.000 naar € 16.000 per jaar.

Armoede

De toename in energiekosten en gestegen inflatie zet de bestaanszekerheid onder druk. Hierdoor ontstaat ook het risico dat armoede onder kinderen groter wordt. Daarnaast heeft de kinderopvangtoeslagenaffaire aangetoond hoe de overheid door wantrouwen in de burgers, complexiteit en het harde sanctioneren de burgers kan tegenwerken in plaats van ondersteunen. In 2023 wordt het minimale beleid van de gemeente geëvalueerd om tot verbetervoorstellen te komen uitgaande van het vertrouwen in de burger, het vereenvoudigen van het systeem en het bevorderen van de toegankelijkheid. Een ander belangrijk uitgangspunt is dat de regelingen voor kinderen ook daadwerkelijk bij de kinderen terecht komen. De uitvoering van de verbetervoorstellen zal in 2024 plaats vinden met mogelijk verschuivingen in de budgetten.

Wonen en Zorg

Voor mensen met een extra kwetsbaarheid en mensen die meer moeite hebben met het zelfstandig opbouwen en/of onderhouden van hun bestaan, is het in deze tijd extra lastig om een passende woonruimte te vinden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan jongeren en volwassenen die uitstromen uit zorginstellingen incl. verblijf en ook aan ouderen die langer zelfstandig thuis wonen. In 2023 wordt gewerkt aan een Woon- en zorgvisie. In deze visie wordt samen met inwoners en betrokken partijen zoals de woningcorporatie en zorgaanbieders de basis gelegd voor de verbetering van zelfstandige huisvesting en daarbij de benodigde lokale voorzieningen, zorg en ondersteuning. In 2024 start de uitwerking van deze visie.

Inburgering

Via de algemene uitkering (septembercirculaire 2022) is voor het jaar 2024 extra geld ontvangen voor inburgering. Het extra geld ad. € 26.029 is ook als uitgavenpost ingeboekt. Deze gelden zijn verstrekt vanwege de verhoging van het aantal statushouders die vermoedelijk in 2024 gevestigd gaan worden.

Overige (kleine) posten

De overige kleine verschillen in programma 1 ten opzichte van de begroting 2023-2026 bedragen € 11.618 vanaf 2024. Dit betreft:

- Indexering 2024 jaarlijkse toevoeging voorziening sportpark De Grift
- Kosten poortwachter dyslexie

Financiële wijzigingen in programma 1

Programma 1. Samenleving

Binnen dit programma zijn de volgende verschuivingen in de budgetten:

Budgetten programma 1 (Samenleving)	2024	2025	2026	2027
Sport (indexering)	-17.500	-17.500	-17.500	-17.500
Sport Brede SPUK (specifieke rijksuitkering)	200.250	200.251	158.833	-
Uitgaven Sport Brede SPUK	-200.250	-200.251	-158.833	-
Huur sportzalen gym onderwijs scholen (indexering)	-12.000	-12.000	-12.000	-12.000
Schoolvervoer	-17.500	-17.500	-17.500	-17.500
Gezondheidszorg kosten GGD	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Sociaal domein	-276.311	-276.311	-276.311	-276.311
RWA	14.000	14.000	14.000	14.000
Inburgering	-26.029	-	-	-
Overige (kleine) posten	-11.618	-11.618	-11.618	-11.618
	-376.958	-350.929	-350.929	-350.929

- = nadelig

+ = voordelig

Programma 2. Leefomgeving

Visie

Inwoners en ondernemers voelen zich thuis en participeren in een veilige leefomgeving. Een ruimte waar een ieder vrij in kan bewegen, die ook beleefd en gevoeld wordt als gemeenschappelijk, als openbaar, als van ons allen.

Ontwikkelingen

Onderhoud wegen

In april/mei 2022 heeft een inventarisatie en visuele onderhoudsinspectie van de wegen in de gemeente Woudenberg plaatsgevonden. De inventarisatie is bedoeld om de areaalgegevens en vaste gegevens te actualiseren. Met de onderhoudsinspectie wordt de actuele onderhoudstoestand van de wegen in beeld gebracht. De inventarisatie en inspectie vormen de basis voor het opstellen van een onderhoudsplanning. Deze planning is opgesteld voor de periode van vijf jaar (2023-2027) en bestaat uit te nemen onderhoudsmaatregelen op diverse wegen en de bijbehorende kosten van deze maatregelen.

Het benodigde budget voor de eerste 5 jaren is bepaald via de onderhoudsplanning en voor de periode daarna op basis van eenheidsprijzen en onderhoudscycli. Op basis van de meerjaren onderhoudsplanning is de begroting voor de periode 2023-2027 als volgt:

	2023	2024	2025	2026	2027
Asfaltverhardingen	€ 299.923	€ 435.068	€ 161.453	€ 361.132	€ 37.999
Elementenverhardingen	€ 388.085	€ 84.360	€ 178.755	€ 51.706	€ 4.111
Cementbeton	€ 0	€ 0	€ 4.964	€ 2.254	€ 0
Klein onderhoud	€ 87.167	€ 87.167	€ 87.167	€ 87.167	€ 87.167
Totaal	€ 775.175	€ 606.595	€ 432.339	€ 502.259	€ 129.277
Gemiddeld	€ 489.129				

Er is voor het uitvoeren van groot- en klein onderhoud jaarlijks € 491.367 beschikbaar in de begroting 2023-2026. Over 5 jaar gezien is het jaarlijks beschikbare budget van € 491.367 in de begroting voldoende, echter in het wegbeheersplan (2023-2027) wordt geadviseerd in de jaren 2023 en 2024 achterstallig onderhoud weg te werken waardoor meer tijdelijk budget nodig is dan de beschikbare € 491.367.

Voorgesteld wordt de reserve wegen in te zetten voor de fluctuaties in de benodigde budgetten voor de jaren 2023-2027. In de reserve wegen is per 1 jan 2023 € 682.852 beschikbaar waarvan € 189.000 beschikbaar moet blijven voor project VERDER.

Het volgend overzicht laat zien dat in de reserve wegen voldoende ruimte zit om de fluctuaties in de benodigde budgetten op te vangen, namelijk:

	2023	2024	2025	2026	2027
<u>Onderhoud</u>					
Kosten onderhoud volgens wegbeheersplan 2023-2027	-775.175	-606.595	-432.339	-502.259	-129.277
Onderhoudsbudget	491.367	491.367	491.367	491.367	491.367
Ten laste of ten gunste van de reserve wegen	-283.808	-115.228	59.028	-10.892	362.090
<u>Reserve wegen</u>					
Stand reserve per 1 jan	682.852	399.044	283.816	342.844	331.952
Gereserveerd voor VERDER *					
Beschikbaar	682.852	399.044	283.816	342.844	331.952
Mutaties:					
Toevoegingen	0	0	59.028	0	362.090
Onttrekkingen	-283.808	-115.228	0	-10.892	0
Stand reserve per 31 dec	399.044	283.816	342.844	331.952	694.042
* Voor VERDER dient eenmalig gereserveerd te blijven in de reserve	189.000				

Op basis van de kosten van de te nemen onderhoudsmaatregelen aan de hand van de recente inspectiecijfers wordt geadviseerd voor de komende vijf onderhoudsjaren een jaarlijks onderhoudsbudget van € 491.367 te reserveren voor groot- en klein onderhoud en de reserve wegen in te zetten voor de fluctuaties in de benodigde budgetten over de jaren 2023-2027.

Groot onderhoud buitenwegen

Bij het uitvoeren van groot onderhoud aan de buitenwegen wordt geadviseerd om te investeren in een duurzame verbeteringsmaatregel. Langs een aantal wegen in het buitengebied wordt geadviseerd zover daar nog geen sprake is om de onverharde bermen langs asfaltverhardingen te voorzien van een constructie van bembeton of grasbetonblokken. Hierdoor ontstaan minder schades van gaten en kuilen door verkeer dat in de bermen rijdt en door opsluiting van het asfaltrijdek worden er minder randschades aan het asfalt veroorzaakt door met name zwaar (landbouw)verkeer. Belangrijk hierbij dat de verkeersveiligheid voor weggebruikers op de buitenwegen wordt verbeterd.

De eenmalige investeringsuitgave die hiermee gemoeid is circa. € 500.000 af te schrijven over een periode van 40 jaar. De investering kan men gefaseerd uitvoeren door de komende vijf jaar telkens een weg in het buitengebied uit te voeren en dit integraal op te pakken met het uitvoeren van onderhoud aan het asfaltrijdek.

Het betreft de bermen langs de buitenwegen Haarweg, Lambalgseweg, Strubbelenburg, Lambalgseweg, Voskuilerdijk en De Meent waarbij de investeringen als volgt gepland worden:

Weg in buitengebied	Investering bermverharding 2023-2027	Planjaar
Haarweg	€ 100.000	2023
Strubbelenburg	€ 70.000	2023
Lambalgseweg	€ 100.000	2026
Voskuilerdijk	€ 155.000	2025
De Meent	€ 75.000	2024
Totaal	€ 500.000	

De financiële consequenties van de eenmalige investeringsuitgave van € 500.000 zijn als volgt:

Groot onderhoud buitenwegen	Investering	kap lasten 2023	kap lasten 2024	kap lasten 2025	kap lasten 2026	kap lasten 2027
Haarweg (jaar 2023)	100.000	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Strubbelenburg (jaar 2023)	70.000	1.750	1.750	1.750	1.750	1.750
De Meent (jaar 2024)	75.000		1.875	1.875	1.875	1.875
Voskuilerdijk (jaar 2025)	155.000			3.875	3.875	3.875
Lambalgseweg (jaar 2026)	100.000				2.500	2.500
Totaal	500.000	4.250	6.125	10.000	12.500	12.500

Bovengenoemde investering wordt in 40 jaar afgeschreven. De extra kapitaallasten als gevolg van deze investering lopen op van € 4.250 in 2023 naar € 12.500 in 2027.

Openbaar groen

Voor het onderhoud openbaar groen worden medewerkers ingehuurd via Groenladder BV en Amfors Werksupport. Voor 2023 stijgen de loonkosten met 10 %, daarnaast wordt en voor 2024 rekening gehouden met een stijging van 5 %. De post inhuur derden stijgt hiermee met structureel € 37.500.

Begrafenisrechten

In de begroting 2023-2026 is de opbrengst begrafenisrechten structureel met € 25.000 naar beneden bijgesteld. Op basis van het ervaringscijfer 2022, de tariefstijging 2023 (5 %) en de nog te bepalen tariefstijging 2024 wordt voorgesteld de opbrengst begrafenisrechten vanaf 2024 structureel te verhogen met € 10.000.

Riolering en water

In 2024 wordt het Waterplan (GRP) weer geactualiseerd. Met de invoering van de omgevingswet vervalt de verplichting tot een GRP. Het Waterplan zal echter wel periodiek geactualiseerd worden, mede om de financiële dekking van de rioolheffing te onderbouwen. Wijzigingen van activiteiten, kosten, tarieven, etc. zullen in het nieuwe Waterplan doorberekend worden.

Het klimaatadaptief inrichten van de wijk Laanzicht Oost, en daarmee het verminderen van de kans op wateroverlast zal de komende jaren voortgezet worden. Tot en met 2027 zal er jaarlijks een gedeelte van de wijk Laanzicht heringericht worden.

Bij de herinrichting van de wijk Laanzicht Oost zal tevens aandacht besteedt worden aan het verminderen van het gebruik van fossiele brandstoffen tijdens de werkzaamheden. Onderzocht wordt om een laadvoorziening in de wijk beschikbaar te stellen, zodat de aannemers tijdens de herinrichting werkzaamheden het elektrisch materieel nabij het werk kan laden.

Overige (kleine) posten

De overige kleine verschillen in programma 2 ten opzichte van de begroting 2023-2026 bedragen € 14.700 vanaf 2024. Dit betreffen:

- Onderhoud machines
- Indexering IBOR Extern bestek
- Abonnement VIA software (snelheids dataverkeer)
- Wandelpaden

Financiële wijzigingen in programma 2

Programma 2. Leefomgeving

Binnen dit programma zijn de volgende verschuivingen in de budgetten:

Budgetten programma 2 (Leefomgeving)	2024	2025	2026	2027
Groot onderhoud buitenwegen	-6.125	-10.000	-12.500	-12.500
Openbaar groen	-37.500	-37.500	-37.500	-37.500
Begrafenisrechten	10.000	10.000	10.000	10.000
Overige (kleine) posten	-14.700	-14.700	-14.700	-14.700
	-48.325	-52.200	-54.700	-54.700

- = nadelig

+ = voordelig

Programma 3. Veiligheid

Visie

Woudenberg is een gemeente waarin inwoners zich veilig voelen, weerbaar zijn, omzien naar elkaar en waar respect de basisnorm is. En waarin overlast en (ondermijnende) criminaliteit een uitzondering zijn en worden integraal aangepakt.

Ontwikkelingen

Bestuursagenda 2024-2027 Veiligheidsregio Utrecht

De afgelopen jaren heeft de Veiligheidsregio Utrecht in samenwerking met andere (veiligheids-)partners gewerkt aan onderwerpen en crises die we niet van te voren hadden kunnen voorspellen. Een dichtgetimmerd plan maken voor de komende vier jaar lijkt daarom niet realistisch, en daarom gaan we uit van een koers. Uit de thema's van de ontwikkelkoers volgen bestuurlijke mijlpalen en keuzemomenten. Deze thema's en mijlpalen vormen de bestuursagenda voor de beleidsperiode 2024-2027. In de ontwerp-Bestuursagenda Veiligheidsregio Utrecht 2024-2027 staan vier gekozen thema's: Toekomstbestendige brandweezorg, Veilige en gezonde leefomgeving, Versterking crisisbeheersing en Great place to work.

Integraal Veiligheidsplan basisteam Zeist, Bunnik, Leusden en Woudenberg 2024-2027

Als gemeenten Zeist, Bunnik, Leusden en Woudenberg slaan we de handen ineen met Openbaar Ministerie en politie en met de inwoner als partner. Voor een leefbare en veilige samenleving. Een veilige samenleving is veelomvattend. Het gaat van minder huiselijk geweld tot aan minder inbraken en tegengaan van cybercrime. De komende vier jaar richten wij ons op de volgende vier speerpunten:

- Georganiseerde ondermijnende (drugs) criminaliteit inclusief mensenhandel
- Digitale veiligheid en cybercriminaliteit
- Maatschappelijke onrust en maatschappelijke verbinding
- Zorg en veiligheid

Daarnaast is er één Woudenbergs speerpunt namelijk, de meldingsbereidheid onder inwoners vergroten.

Stijging bijdrage Veiligheidsregio Utrecht

In de ontwerpbegroting 2024 is rekening gehouden met een stijging van de rijksbijdrage vanwege loon- en prijsstijgingen. Dit voordeel is verwerkt in de begroting 2024 van de VRU. De bijdrage aan de Veiligheidsregio Utrecht is voor 2024 en verder begroot op € 829.000. In de begroting 2023-2026 was rekening gehouden met een bijdrage van € 730.000. De stijging ad. € 99.000 wordt veroorzaakt door de aanpassing van de ijkcores, loon- en prijsstijgingen.

De hogere bijdrage van de gemeente Woudenberg voor de komende jaren is als volgt:

Bijdrage VRU gemeente Woudenberg	2024	2025	2026	2027
Geraamde bijdrage VRU vlgns begroting 2023-2026 gemeente	730.000	730.000	730.000	730.000
Aanpassing bijdrage VRU a.g.v. ontwerpbegroting 2024 VRU	829.000	829.000	829.000	829.000
Verhoging gemeentelijke bijdrage Woudenberg	-99.000	-99.000	-99.000	-99.000

Overige (kleine) posten

De overige kleine verschillen in programma 3 ten opzichte van de begroting 2023-2026 bedragen € 1.410 vanaf 2024. Dit betreft: Gemeentelijke bijdrage uitvoering integraal Veiligheidsplan.

Financiële wijzigingen in programma 3

Programma 3. Veiligheid

Binnen dit programma zijn de volgende verschuivingen in de budgetten:

Budgetten programma 3 (Veiligheid)	2024	2025	2026	2027
Bijdrage aan de VRU	-99.000	-99.000	-99.000	-99.000
Overige (kleine) posten	-1.410	-1.410	-1.410	-1.410
	-100.410	-100.410	-100.410	-100.410

- = nadelig

+ = voordelig

Programma 4. Ruimte, wonen en ondernemen

Visie

Een vitaal Woudenberg met ruimte voor wonen, werken en samenleven.

Ontwikkelingen

Duurzaamheid

Duurzaamheid en dan in het bijzonder de transitie van elektra en warmte, maar ook de andere transities die nodig zijn om als Nederland en Woudenberg invulling te geven aan het klimaatakkoord zullen de komende jaren veel inspanning en geld kosten. Hoeveel is op dit moment nog niet goed in te schatten, want voor een belangrijk deel van deze transitie zijn wij afhankelijk van nieuwe technieken. Duidelijk is wel dat wij ons daar als gemeente goed op moeten voorbereiden. Deze voorbereiding bestaat uit drie hoofdlijnen:

- gedragsverandering en besparen door aanmoedigen van isolatie en
- acties waarmee individuen maatregelen kunnen nemen en waar wij ondersteuning in bieden door bv subsidie aan te vragen bij de provincie.
- de voorbereiding op technische aanpassingen van de samenleving waarschijnlijk vooral in de openbare ruimte.

Op dit moment wordt het geheel bekostigd uit incidentele gelden vanuit het rijk, lastig om daarmee voor de lange termijn inhoudelijk en op personeel gebied beleid te maken

De afgelopen jaren ontvingen wij regelmatige incidentele middelen, die breed in te zetten waren en die ter zekerstelling opgenomen werden in de reserve duurzaamheid. De nieuwste rijksmiddelen worden meer geoormerkt en vooral beschikbaar gesteld voor personeel, dus vooral voor het opzetten van breder duurzaamheidsaanpak en inrichten van de organisatiegraad die nodig is om de duurzaamheid te ondersteunen.

In het verleden kregen wij ook middelen voor uitvoering, verwachting is dat in de toekomst wel weer zal komen, want met name de aanpassing van de ondergrondse infrastructuur zal naar verwachting een grote kostenpost zijn. Planmiddelen vanaf 2024 zijn aangekondigd maar concreetheid vanuit het ministerie is er nog niet.

Het is daarom van belang om bij kadernota en begroting rekening te houden met de lange termijn van de werkzaamheden op gebied van duurzaamheid. Hierbij aandacht te houden voor het communicatieve- en het gedragsverandering en de ondersteuning van isolerende maatregelen voor woningen van inwoners en meer in te zetten op de fysieke aanpassingen, warmte en elektriciteitsnet.

De gelden in de huidige reserve duurzaamheid worden gebruikt om een aantal vaste posten (digitaal energieloket en RAP) tot en met 2026 uit deze reserve te bekostigen. Vanaf 2027 zullen deze kosten dus uit de regulier begroting dienen te komen, en dus ten laste komen van de algemene middelen.

Via de besluitvorming van de jaarrekening 2022 wordt voorgesteld € 200.000 van het positieve jaarresultaat toe te voegen aan de reserve duurzaamheid. Met deze aanvulling in de reserve duurzaamheid is het mogelijk noodzakelijke acties op gebied van bewustwording, voorlichting en overige uit te voeren waarvoor binnen de nieuwe rijksmiddelen vrijwel geen budget is opgenomen. Daarmee blijft het mogelijk om de incidentiele uitvoeringskosten op alle pijlers van de duurzaamheid doch speciaal geënt op bewustwording en gedrag op lange termijn te bekostigen.

In de loop van 2023 komt met het uitvoeringsprogramma duurzaamheid en warmte transitief meer inzicht in de aanpak en de kosten die daarbij horen.

Verwachting ten aanzien kosten personeel duurzaamheid

Wij schatten in dat de komende jaren de volgende personeelsbehoefte is voor het onderdeel duurzaamheid:

- Huidige formatie van 0,75 fte duurzaamheidscoördinatie, om zicht te hebben al alle incidentele middelen, subsidie (provinciale) aanvragen en ontwikkelingen op gebied van duurzaamheid.
- Formatie om invulling en uitvoering te kunnen geven aan de noodzakelijke besparingen en gedragsveranderingen van onze inwoners en eigen organisatie, dan zal 0,5 fte zijn voor uitvoering van de communicatiestrategie.

- De verwachting is dat de aandacht de komende jaren zal verschuiven van de proceskant naar de technische beleidskant, waarbij een meer civieltechnische beleidsmedewerker elektra en warmtesystemen 0,75 fte nodig zal zijn.

Daarnaast zal op onderdelen specialistische inhuur nodig zijn, welke door bovenstaande functioneren aangestuurd worden. In hoeverre dit op lange termijn voldoende is zal o.a. moeten blijken uit de resultaten van de focusbuurten. De financiering zal moeten komen uit de rijksmiddelen.

Er dient echter rekening mee gehouden te worden dat deze na 2027 of 2030 via de reguliere middelen gefinancierd moeten worden. Voorkeur heeft om zoveel mogelijk eigen mensen in te zetten en zo de lokale kennis te borgen. Gelijktijdig zal op dit werkveld specialistische kennis nodig zijn. Door een goede mix goed omgaan met schaarse middelen.

In de loop der jaren zal steeds meer duidelijk worden welke structurele aanpak en dus ook uitgaven nodig zijn en zal de begroting dus meer op maat gemaakt kunnen worden.

Wonen en Economische zaken

De woonvisie die in 2023 zal worden vastgesteld zal de basis vormen voor het beleid, bij de vaststelling zal bezien worden of extra geld nodig is en dan kan dat meegenomen worden bij de behandeling van de begroting.

Het proces rond het provinciale programma wonen en werken om te komen tot voldoende ruimte die in de toekomst kan zorgen voor het behouden van een Vitaal Woudenberg, vraagt in eerste instantie vooral ambtelijke en bestuurlijke inspanning.

Pakket routes en paden

Via het pakket routes en paden wordt samen met diverse andere gemeenten en de provincie voorzien in de instandhouding van diverse paden en routes op de Heuvelrug. De uitvoering vindt plaats via Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug, op basis van een langjarige afspraak. Het is van belang dat routes en paden ook veilig zijn en dat houdt in dat regelmatig een boomveiligheidscontrole gedaan wordt. De afgelopen jaren was daarvoor binnen het pakket nog financiële ruimte. De verwachting is dat deze ruimte (door stijgende kosten) komende jaren niet meer te vinden is. Wij moeten ons dan ook voorbereiden op stijgende kosten. Deze worden voor Woudenberg op dit moment geschat op ca. € 2.000 per jaar vanaf 2025. Het kan zijn dat het feitelijke bedrag nog anders wordt door toepassing van een verdeelsleutel ook bestaat de mogelijkheid dat de kosten op termijn onderdeel worden van de kosten van een wandelnetwerk. Feit is wel dat kosten voor boomveiligheid gemaakt zullen moeten worden.

Vitaal buitengebied

De druk op het landelijk gebied is groot. Gelijktijdig is nog onduidelijk wat de opgaven precies gaan betekenen voor ons buitengebied en welke rol wij als lokale overheid hierin krijgen. Binnen de begroting is een post Vitaal Buitengebied van € 6.000 beschikbaar bedoeld voor het subsidiëren van uitvoering van plannen en bijdragen aan samenwerkingen. Wij verwachten echter dat de komende jaren ook lokaal procesgeld nodig is, bijvoorbeeld om een lokale verkenning (gesprekken) uit te voeren om beter inzicht te krijgen in de kansen, wensen en mogelijkheden van de agrarische bedrijven en een verkenning van de impact van de transitie op het buitengebied. Vooruitlopend op duidelijkheid over de kaders van rijk en provincie en bijbehorende budgetten, stellen wij voor het jaarlijks in de begroting opgenomen budget van € 40.000 voor de aanvulling van de reserve Omgevingsplan/Omgevingsvisie hiervoor te benutten. Deze reserve, bedoeld voor de voorbereiding en opstelling van een Omgevingsvisie en het Omgevingsplan (Buitengebied en Bebouwde Kom, staat nu op de afgesproken maximale hoogte van € 80.000. De beschreven verkenningen naar de toekomst van het Vitale buitengebied vormen input voor een Omgevingsvisie en Omgevingsplannen plan en op deze wijze is geen extra budget nodig.

Wet kwaliteitsborging bouw

Op 1 januari 2024 treedt de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in werking. De Omgevingswet en de Wkb vormen samen een ingrijpende verandering in de wijze waarop vergunningen worden verleend en toezicht wordt gehouden. Naast een stelselwijziging worden ook aanpassingen doorgevoerd in het Burgerlijk Wetboek om de positie van de bouwconsument te versterken.

Via de algemene uitkering (septembercirculaire 2022) is voor de komende jaren extra geld ontvangen voor Wet kwaliteitsborging bouw. Het extra geld ad. € 11.897 is ook als uitgavenpost ingeboekt.

Afval (AVU)

Op basis van de ontwerpbegroting AVU 2024 zullen de kosten verwerking afval met € 30.000 stijgen. De kosten inzameling afval 2024 (via ROVA) zijn op dit moment nog niet bekend. Bij de begroting 2024 zal, op basis van de nieuwe kosten voor verwerking en inzameling afval, een voorstel worden gedaan voor de tarieven afvalstoffenheffing 2024.

RUD

De programmabegroting van de RUD laat zien dat de totale bijdrage van Woudenberg aan de RUD in 2024 stijgt naar € 449.000. In de begroting 2023-2026 van Woudenberg is voor begrotingsjaar 2024 rekening gehouden met een totale bijdrage van € 388.000. Aan de raad wordt gevraagd de totale bijdrage te verhogen met € 61.000.

Overige (kleine) posten

De overige kleine verschillen in programma 4 ten opzichte van de begroting 2023-2026 bedragen € 2.000 vanaf 2025. Dit betreft: Pakket routes en paden.

Financiële wijzigingen in programma 4

Programma 4. Ruimte, wonen en ondernemen

Binnen dit programma zijn de volgende verschuivingen in de budgetten:

Budgetten programma 4 (Ruimte, wonen en ondernemen)	2024	2025	2026	2027
Wet kwaliteitsborging bouw	-11.897	-11.897	-11.807	-11.807
Bijdrage RUD	-61.000	-61.000	-61.000	-61.000
Overige (kleine) posten	-	-2.000	-2.000	-2.000
	-72.897	-74.897	-74.807	-74.807

- = nadelig

+ = voordelig

Programma 5. Dienstverlening

Visie

Inwoners, ondernemers en organisaties ervaren de gemeente Woudenberg als dienstverlener en partner.

Ontwikkelingen

ICT

Het onderhoud en het beheer van grote applicaties wordt complexer. Veel applicaties worden aan elkaar gekoppeld. Ook de eisen met betrekking tot het veilig houden van de data worden ieder jaar strenger. Hier staat tegenover dat applicatiebeheer binnen de gemeente Woudenberg altijd parttime en bij 1 of 2 medewerkers is belegd. Updates tijdig inplannen, uitrollen en testen en voldoen aan de strenge informatieveiligheidseisen wordt ieder jaar uitdagender. Het is daarom noodzakelijk om de vier grootste applicaties naar de Cloud te migreren. Dit neemt naast eenmalige kosten ook een verhoging van jaarlijkse kosten met zich mee. Deze migratie vindt gefaseerd plaats de aankomende jaren.

De digitale werkplek ziet er volledig anders uit dan 3 jaar geleden. Medewerkers moeten flexibel kunnen werken en gebruiken hiervoor laptops. Deze laptops worden beheerd en beveiligd via licenties. Ook leveranciers gaan steeds vaker werken via licenties die gekoppeld zijn aan een gebruiker in plaats van een organisatie. De gemiddelde kosten per werkplek stijgen jaarlijks. Daarnaast is het aantal medewerkers dat (parttime) in dienst is (mede door externe inhuur) de afgelopen jaren gestegen. Voor een gebruikerslicentie maakt het geen verschil of een medewerker 1 of 5 dagen in de week werkt.

Het beheer van de digitale werkplek wordt ook steeds complexer. De inrichting en aanpassing vereist andere en ook meer kwaliteiten. Daar is extra capaciteit voor nodig.

Er worden steeds strengere eisen gesteld met betrekking tot informatieveiligheid. Ook de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) stelt steeds meer eisen waaraan de gemeente moet voldoen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan penetratietesten, monitoring en response. Binnen de gemeente is deze capaciteit en expertise niet altijd voorhanden. Dit betekent dat hier personeel voor ingehuurd moet worden.

Gezien de huidige economische situatie en het daarmee gepaard gaande indexatiecijfer rekenen veel leveranciers dit door aan de klant. Dit zit zowel in onderhoud van de applicatie, licentiekosten als het inhuren van derden. In sommige gevallen is dit contractueel ook zo vastgelegd. In andere gevallen vindt er overleg en onderhandeling plaats. Het resultaat hiervan is dat de standaard indexatie die meegenomen is van 3,5% niet voldoende is. Voor dit jaar komt daar circa 5% extra bij. De verwachting is dat dit de aankomende jaren ook boven de 3,5% zal blijven.

De volgende aanvullende budgetten worden voorgesteld:

ICT	2024	2025	2026	2027
Grote applicaties naar de Cloud	-18.000	-36.000	-54.000	-72.000
Kosten digitale werkplek	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Informatieveiligheid (penetratietesten, monitoring)	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Extra indexering software, licentiekosten en diensten derden 2023	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Indexering software, licentiekosten en diensten derden 2024	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Verhoging ICT	-93.000	-111.000	-129.000	-147.000

Archiefkosten (e-Depotvoorziening)

Het statisch archief van de gemeente Woudenberg is opgeslagen bij het streekarchief "Archief Eemland". Overheden gaan steeds meer digitaal werken en archiefbewaarplaatsen moeten voorbereid zijn om dergelijke digital born archiefstukken duurzaam en veilig op te slaan. Daarvoor heeft de Gemeente Amersfoort een e-Depotvoorziening aangeschaft. Deze digitale archiefbewaarplaats wordt gebruikt voor de permanent te bewaren archieven van Amersfoort, regiogemeenten en particuliere archieven. Dit betreft digitaal en gedigitaliseerd archief uit verschillende bronapplicaties zoals bijvoorbeeld bouwvergunningen, fotomateriaal, en bestemmingsplannen. Voor het aansluiten op dit e-Depot wordt naast de reguliere dienstverlening structureel € 17.000 aan extra kosten in rekening gebracht.

Cao personeel (aanpassing 2023)

Recent is de Cao gemeenten 2023 afgesloten. Deze Cao loopt van 2 januari 2023 tot en met 1 januari 2024. Dit akkoord leidt er toe dat in 2023 de gemeentelijke uitgaven aan arbeidsvoorwaarden toenemen. Voor de salarisverhoging is een bedrag van € 220.540 begroot, voor het extra verlof € 50.000. De salariskosten 2023 stijgen als gevolg van de nieuwe Cao met € 490.000. De nieuwe Cao werkt ook door voor de jaren 2024 en verder. Het verschil ad **€ 219.460** is verwerkt in deze kadernota 2024-2027.

Cao personeel (raming 2024)

De huidige Cao loopt tot en met 1 januari 2024. Voor 2024 wordt rekening gehouden met een loonstijging van 5,2 %. Dit percentage loonvoet sector overheid 2024 wordt ingeschat op basis van de raming Centraal Planbureau maart 2023. Het extra bedrag dat we aan salariskosten ramen bedraagt **€ 342.680**.

Kosten regio Amersfoort

De kosten regio Amersfoort zijn flink gestegen als gevolg van een aantal grote opgaven waaraan nu en de komende jaren gewerkt zal worden. De regio Amersfoort vraagt de deelnemende gemeenten garant te staan voor de hogere kosten. Indien de deelnemende gemeenten niet garant staan zal met een aantal dossiers gestopt moeten worden. De kosten zullen voor Woudenberg structureel stijgen met **€ 31.500**.

Verwerking stelpost terugdraaien bezuinigingen

In de begroting is een stelpost opgenomen van € 150.000 voor het terugdraaien van de bezuinigingen. De raad heeft in februari 2023 definitief aangegeven welke bezuinigingen terug gedraaid kunnen worden. Het gaat om een structureel bedrag van € 135.291. Het verschil tussen de stelpost en het definitieve bedrag, namelijk **€ 14.709** wordt als voordeel verwerkt in deze kadernota.

Ontwikkelingen Burgerzaken

Het vakgebied burgerzaken is al een tijdje aan het veranderen door de digitalisering, continu wijzigende wet- en regelgeving en de andere verhouding tussen overheid en burgers. Voorlopig zetten de veranderingen nog door. Gemeenten worden uitgedaagd om hun dienstverlening anders in te richten en de menselijke factor naar een hoger niveau te tillen. Uit een onderzoek van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, waarin gesprekken zijn gehouden met gemeenten, blijkt dat de komende jaren drie onderwerpen aandacht vragen van de afdeling Burgerzaken:

- Digitalisering: Een deel van de processen rondom burgerzaken is al gedigitaliseerd, zoals het doorgeven van vermissing van identificatiedocumenten en het doorgeven van verhuizingen. Burgers zijn hierdoor gewend dat zaken makkelijk en snel kunnen en verwachten dat andere diensten ook op deze manier versimpeld zullen worden. Er gaan dus nog veel meer processen gedigitaliseerd worden. Zo wordt het onder andere mogelijk gemaakt om verlengingen van rijbewijzen digitaal aan te vragen.
- Samenwerken binnen de gemeente en met andere gemeenten en instanties: Samenwerken maakt het mogelijk om kennis te delen en complexe vraagstukken beter op te lossen. Ook zal het daarbij goed zijn eenduidige software te gebruiken om gezamenlijke processen te vergemakkelijken en de mogelijkheid te creëren tot centrale aanvraag- en uitgiftepunten.
- Regie over gegevens: Burgers zullen steeds meer de regie nemen over wie hun gegevens mogen inzien.

In 2014 werd de geldigheidsduur van reisdocumenten voor volwassenen verlengd van 5 naar 10 jaar. Na de huidige reisdocumentendip van 2019 tot en met 2023, gaan we vanaf 2024 de effecten merken van de nieuwe cyclus die is ontstaan door invoering van de langere geldigheidsduur. Deze piek duurt naar verwachting tot 2029.

Klanttevredenheidsonderzoek

In 2024 wordt een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Dit om inzicht te krijgen in hoe tevreden de inwoners zijn over de dienstverlening van de gemeente. Wat gaat goed en wat kan beter? Daarnaast wordt gemeten wat de behoeften zijn van de inwoners en wordt onderzocht hoe de kwaliteit van de dienstverlening kan worden verbeterd.

Participatiebeleid

De gemeente Woudenberg heeft de wens om beter en innovatiever om te gaan met participatie. De kennis en kracht in de Woudenbergse samenleving is groot en als gemeente staan wij naast onze inwoners om samen te kijken wat goed is voor het dorp. Met nieuwe methoden en meer (digitale) communicatiemogelijkheden kunnen er grote slagen gemaakt worden in de effectiviteit van participatie. In 2023 wordt gewerkt aan een nieuw participatiebeleid. De uitwerking hiervan zal voortvloeien in 2024.

Belastingsamenwerking

Gelijktijdig met de behandeling van deze kadernota ligt een raadsvoorstel voor inzake het overdragen van de werkzaamheden op het gebied van belastingen naar de gemeenschappelijke regeling GBLT. Een voorstel van gelijke strekking ligt ook voor bij de gemeenteraad van Veenendaal en Renswoude. Indien de drie gemeenteraden allen instemmen met de voorgenomen besluiten van de betreffende colleges tot toetreding van deze gemeenschappelijke regeling, zal de tweede helft van 2023 en heel 2024 in het teken staan van deze overdracht. Hiertoe wordt een werkgroep gevormd waarvan namens Woudenberg ook een afvaardiging aanwezig zal zijn.

De financiële consequenties hiervan zijn als volgt:

Belastingsamenwerking	2024	2025	2026	2027
Vervallen uitvoeringskosten belastingsamenwerking Veenendaal (vanaf 2025)	0	259.729	259.729	259.729
Uitvoeringskosten belastingen via GBLT (vanaf 2025)	0	-212.857	-212.857	-212.857
Loonkosten functie regiefunctionaris (vanaf 2025)	0	-31.926	-31.926	-31.926
Verlaging kosten belastingsamenwerking	0	14.946	14.946	14.946

Overige (kleine) posten

De overige kleine verschillen in programma 5 ten opzichte van de begroting 2023-2026 bedragen € 9.850 vanaf 2024. Dit betreffen:

- Indexering IBMN
- Werkkostenregeling

Financiële wijzigingen in programma 5

Programma 5. Dienstverlening

Binnen dit programma zijn de volgende verschuivingen in de budgetten:

Budgetten programma 5 (Dienstverlening)	2024	2025	2026	2027
ICT	-93.000	-111.000	-129.000	-147.000
Archiefkosten	-17.000	-17.000	-17.000	-17.000
Cao personeel (aanpassing 2023)	-219.460	-219.460	-219.460	-219.460
Cao personeel (raming 2024)	-342.680	-342.680	-342.680	-342.680
Regio Amersfoort	-31.500	-31.500	-31.500	-31.500
Verwerking stelpost terugdraaien bezuinigingen	14.709	14.709	14.709	14.709
Belastingsamenwerking	0	14.946	14.946	14.946
Overige (kleine) posten	-9.850	-9.850	-9.850	-9.850
	-698.781	-701.835	-719.835	-737.835

- = nadelig

+ = voordelig

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene uitkering

De berekening van de algemene uitkering is gebaseerd op de septembercirculaire 2022 en decembercirculaire 2022 en een inschatting van de meicirculaire 2023. De hogere inschatting van de algemene uitkering is als volgt:

Algemene uitkering	2024	2025	2026	2027
Hogere algemene uitkering septembercirculaire 2022 (algemeen)	-57.606	-219.695	226.572	226.572
Hogere algemene uitkering septembercirculaire 2022 (Wkb)	11.887	11.887	11.887	11.887
Hogere algemene uitkering septembercirculaire 2022 (inburgering)	26.029	0	0	0
Hogere algemene uitkering inschatting meicirculaire 2023	1.398.000	1.365.000	1.295.000	667.000
	1.378.310	1.157.192	1.533.459	905.459

- = nadelig

+ = voordelig

In deze kadernota is een inschatting van de meicirculaire 2023 verwerkt in de verwachte begrotingsresultaten omdat anders het financiële beeld onevenredig zwaar belast wordt terwijl de praktijk van de afgelopen jaren leert dat compensatie reëel is.

De inschatting van de meicirculaire 2023 brengt daarmee ook risico's met zich mee omdat het een inschatting betreft. Dit risico is verwerkt bij de programmarisico's in hoofdstuk 5 (onderdeel Weerstandsvermogen) van deze kadernota.

Algemene uitkering (septembercirculaire 2022)

In de septembercirculaire 2022 is er sprake van een lichte opwaartse bijstelling van het nominale (t.b.v. loon- en prijsstijgingen) van het accres. De jaren 2026 en 2027 vallen voor Woudenberg positief uit. De jaren 2024 en 2025 niet. Voor alle jaren is in onze berekening een correctie in de WOZ waarden verwerkt.

Algemene uitkering inschatting meicirculaire 2023

De verwachting is dat het gemeentefonds in de meicirculaire 2023 meer duidelijkheid zal geven aan gemeenten over compensatie 2022 en volgende jaren vanwege de hoge loon- en prijsstijgingen.

Onze externe ondersteuner bij de berekening van de algemene uitkering heeft aangegeven op welke manier gemeenten een inschatting kunnen maken van de mogelijke opbrengsten uit de algemene uitkering die zij kunnen verwachten bij de meicirculaire 2023. Op basis van hun advies is een inschatting gemaakt. De ingeschatte opbrengsten liggen tussen de **€ 667.000** en de **€ 1.398.000**. Bij de ingeschatte opbrengsten hebben we geen rekening gehouden met de stijging van het aantal inwoners.

Belastingen

We stellen voor de belastingen 2024 te laten stijgen met 3,1 % wegens inflatiecorrectie. Het percentage van 3,1 is een inschatting op basis van de raming Centraal Planbureau maart 2023 (inflatie, nationale consumenten-prijsindex cpi 2023). De hogere opbrengsten ad. **€ 117.000** is als volgt opgebouwd:

Belastingen	2024	2025	2026	2027
OZB	104.000	104.000	104.000	104.000
Hondenbelasting	2.000	2.000	2.000	2.000
Toeristenbelasting	11.000	11.000	11.000	11.000
Hogere opbrengsten belastingen	117.000	117.000	117.000	117.000

Rente geldleningen

Door de stijgende rente zal de rente op geldleningen de komende jaren waarschijnlijk nadeliger uitvallen. We houden rekening met een structureel nadeel van **€ 40.000**.

Financiële wijzigingen in algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

Binnen dit onderdeel zijn de volgende verschuivingen in de inkomsten:

Algemene dekkingsmiddelen	2024	2025	2026	2027
Algemene uitkering	1.378.310	1.157.192	1.533.459	905.459
Belastingen	117.000	117.000	117.000	117.000
Rente geldleningen	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
	1.455.310	1.234.192	1.610.459	982.459

- = nadelig

+ = voordelig

Recapitulatie aanpassing budgetten als gevolg van beleidsontwikkelingen op de vijf programma's en de algemene dekkingsmiddelen:

In de onderstaande tabel zijn de financiële consequenties in totalen per programma weergegeven.

Budgetwijzigingen per programma	2024	2025	2026	2027
1. Samenleving	-376.958	-350.929	-350.929	-350.929
2. Leefomgeving	-48.325	-52.200	-54.700	-54.700
3. Veiligheid	-100.410	-100.410	-100.410	-100.410
4. Ruimte, wonen en ondernemen	-72.897	-74.897	-74.807	-74.807
5. Dienstverlening	-698.781	-701.835	-719.835	-737.835
Totaal aanpassing budgetten	-1.297.371	-1.280.271	-1.300.681	-1.318.681
Algemene dekkingsmiddelen	1.455.310	1.234.192	1.610.459	982.459
Totaal beleidsontwikkelingen hoofdstuk 3	157.939	-46.079	309.778	-336.222

- = nadelig

+ = voordelig

Hoofdstuk 3. Stand van zaken bezuinigingen Tweede Herstelplan en bezuinigingsdialoog

Inleiding

Met de raad is afgesproken dat twee keer per jaar een update wordt gegeven van de bezuinigingsdialoog programma 1 Samenleving 2020-2021 en de bezuinigingen Tweede Herstelplan 2022. De update (monitor) vindt plaats bij de kadernota en de begroting. De laatste monitor was bij de begroting 2023-2026 met als peildatum augustus 2022.

In de begroting 2023-2026 is structureel een stelpost van € 150.000 opgenomen inzake het terugdraaien van bezuinigingen. De raad heeft in februari 2023 een besluit genomen welke bezuinigingen teruggedraaid kunnen worden. Deze zijn verwerkt in deze monitor. De monitor die nu gepresenteerd wordt heeft als peildatum 15 april 2023.

Besparingsopgave bezuinigingsdialoog programma 1 Samenleving 2020-2021

De monitor laat zien in hoeverre we de besparingsopgave voor 2022 en verder verwachten te realiseren. Met peildatum 15 april 2023 is recentelijk een overzicht van de stand van zaken gegeven. In dit overzicht zijn de bezuinigingen, die recent door de raad zijn teruggedraaid, verwerkt. Deze hebben in het overzicht een paarse kleur (status 6) gekregen.

De kern van voorstel over jeugdzorg en onderwijs (voorstel 60) is dat er jeugdhulp in de school geboden wordt zonder dat hier een verwijzing voor nodig is. Hoewel in 2021 met pilots is gestart, kan de daadwerkelijke besparing pas gerealiseerd worden met ingang van de nieuwe inkoop jeugd. Omdat de ingangsdatum van de regionale inkoop met een jaar is uitgesteld, wordt de besparing van € 30.000 pas vanaf 2024 gerealiseerd.

De financiële opgaven met betrekking tot de voorstellen over het leerlingenvervoer, te weten 51, 59a en b, worden niet gehaald. De huidige contracten leerlingevervoer zijn met een jaar verlengd waarin een flinke verhoging van de tarieven is meegenomen. Voor schooljaar 2024-2025 en verder moet leerlingenvervoer namelijk opnieuw aanbesteed worden. De verwachting is dat de eventuele besparing door de inzet van elektrische fietsen, alternatieven en een strengere toelating, door de nieuwe tarieven teniet gedaan wordt. Hierdoor realiseren we per saldo geen bezuiniging maar beperken we wel de verwachte overschrijding van het budget door de nieuwe tarieven.

De implementatie van de uitwerkingen uit voorstel 80, substitutie en demedicalisering, is in volle gang en verloopt naar verwachting. Waardoor het perspectief is dat we de besparing voor 2023 en verder behalen. Voor 2022 valt de opbrengst € 15.000 lager uit doordat nog niet alle interventies volledig zijn doorgevoerd.

De resultaten van het voorstel over hulp in de huishouding (voorstel 75) zijn in 2022 en worden in 2023 niet (volledig) behaald. De afgelopen periode is gebleken dat het verwerken van de nieuwe kaders in de nadere regels en verordening voor de praktijk onvoldoende handvatten biedt om daadwerkelijk minder tijd per cliënt te indiceren. Dit vraagt een aanpassing van de interne richtlijnen. Deze worden herzien. Vanaf dat moment kunnen nieuwe cliënten volgens de herziene regels worden geïndiceerd daarom is er voor 2023 rekening gehouden met een in-groei van 50%.

We kunnen concluderen dat de geleverde inspanningen ertoe leiden dat in 2022 en de jaren vanaf 2024 de totaalopgaven nagenoeg behaald worden. Voor 2023 voorzien wij een besparing van € 569.000 in plaats van de beoogde € 680.000. Het tekort voor 2023 is verwerkt in de begroting 2023-2026.

Monitor bezuinigingen Tweede Herstelplan 2022

Net als ten aanzien van de realisatie en implementatie van de voorstellen en denkrichtingen uit de bezuinigingsdialoog programma 1 Samenleving, zijn de bij de bezuinigingen uit het Tweede Herstelplan betrokken portefeuillehouders en ambtenaren na de raadsvergadering van december 2021 aan de slag gegaan met het realiseren van de bezuinigingen.

Met peildatum 15 april 2023 is recentelijk een overzicht van de stand van zaken gegeven. In dit overzicht zijn de bezuinigingen, die recent door de raad zijn teruggedraaid, verwerkt. Deze hebben in het overzicht een

paarse kleur (status 6) gekregen. Het vervolgonderzoek naar een toekomstbestendige buitendienst start later dit jaar waardoor de businesscase aangaande het privatiseren van de milieustraat nog moet starten en het lidmaatschap voor fairtrade gemeente is per 2023 opgezegd.

Wij stellen voor dat van de bezuinigingen Tweede Herstelplan geen update meer wordt gegeven aangezien voor alle jaren de bezuinigingsopgave wordt gehaald.

Monitor bezuinigingsdialoog programma 1 Samenleving 2020-2021													
Peildatum: 15 april 2023													
Overgenomen voorstellen	Harde besparing				Zachte besparing				Gerealiseerde besparing				Toelichting
	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025	
20. Kunst- en cultuurbeleid (programmacoördinator)	12.500	12.500	12.500	12.500	0	0	0	0	12.500	12.500	12.500	12.500	
79. Wmo (dagactiviteiten)	-3.636	45.490	70.053	70.053	0	0	0	0	56.000	56.000	78500	78500	Het verschil tussen de kosten van de afgegeven indicaties in 2019 en 2021 is 91K. De investeringskosten van deze besparing zijn 2022 en 2023 45K. In 2024 en 2025 verwachten we 22,5K aan kosten te maken. Aantal unieke cliënten: 54 in 2019, 33 in 2021, 22 in 2022 (tot juni, verwachting 2022 totaal 30). Daling in 2021 is deels te verklaren door Corona. Toen waren er geen alternatieven voor dagactiviteiten in het voorveld voor ouderen met dementie. Op dit moment wordt er een alternatief aanbod gerealiseerd om in deze behoefte te voorzien waardoor we verwachten dit niveau vast te houden. De financiële realisatie van de opgave in voorstel 27 (DemenTalent), te weten 10.000 euro, wordt hierin meegenomen. Besparing in 2022 is gerealiseerd.
60. Jeugdzorg (onderwijs)	15.000	30.000	30.000	30.000	0	0	0	0	0	0	30000	30000	Start contract regionale Inkoop '23 is met een jaar uitgesteld. Start contract Inkoop '23 begint op 1 Januari 2024
51. Leerlingenvervoer (elektrische fiets)	0	22.500	22.500	22.500	0	0	0	0	0	0	0	0	Met het schooljaar 2023-2024 en verder moet leerlingenvervoer opnieuw aanbesteed worden. De verwachting is dat de eventuele besparing door de inzet van elektrische fietsen, alternatieven en strengere toelating, door de nieuwe tarieven teniet gedaan wordt. Hierdoor realiseren we per saldo geen bezuiniging maar beperken wel de verwachte overschrijding van het budget door de nieuwe tarieven.
31. Passend onderwijs (budget schrappen)	10.000	10.000	10.000	10.000	0	0	0	0	10.000	10.000	10.000	10.000	
86. Wmo (verhogen eigen bijdrage regiotaaxi)	1.200	1.200	1.200	1.200	0	0	0	0	0	1.200	1.200	1.200	Niet doorgevoerd. Niet gehaald in 2022
6. Sportbeleid (budget schrappen)	2.500	2.500	2.500	2.500	0	0	0	0	2.500	2.500	2.500	2.500	
85. SMA (budget verlagen)	2.500	0	0	0	0	0	0	0	2.500	0	0	0	Bezuiniging van € 2.500 is vanaf 2023 teruggedraaid door de raad.
2c. Subsidies en inkoop niet-wettelijke taken (10% bezuinigen)	0	10.650	10.650	10.650	0	0	0	0	0	10.650	10.650	10.650	De eerste uitkomsten van de inventarisatie laten zien dat deze besparing gehaald wordt. De bezuiniging is door de raad met 50% teruggedraaid. Prestatieafspraken worden gemaakt tijdens de subsidie en/of inkoopgesprekken van 2023.
43a. Uitvoering wettelijke taken onderdeel GGdru	0	1.867	1.867	1.867	0	0	0	0	0	1.867	1.867	1.867	
43b. Uitvoering wettelijke taken onderdeel re-integratie	0	8.000	8.000	8.000	0	0	0	0	0	0	0	0	Gesprekken zijn gevoerd. Consultant in dienst nemen is duurder dan huidige inhuurconstructie
Overgenomen voorstellen TOTAAL	40.064	144.707	169.270	169.270	0	0	0	0	83.500	94.717	147.217	147.217	
Denkrichtingen	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025	
80. Substitutie en demedicaliseren Jeugdwet en Wmo	164.000	333.000	347.000	347.000	0	0	0	0	149.000	333.000	347.000	347.000	Nog niet alle interventies zijn (volledig) geïmplementeerd, waardoor de opbrengst van 2022 lager uitvalt.
76. Wmo hulpmiddelen	25.000	25.000	25.000	25.000	0	0	0	0	72.000	25.000	25.000	25.000	Aanvragen kunnen beter getoet worden door duidelijke kadering van voorzienbaarheid en algemeen gebruikelijkheid in de nadere regels. Hierdoor is in voorkomende gevallen het deels toekennen of afwijzen beter uitlegbaar aan de inwoners.
3. Re-integratie en beschut werken	0	36.000	36.000	36.000	0	0	0	0	0	36.000	36.000	36.000	Op dit moment is 31.000 besparing feitelijk gerealiseerd vanaf 2023. Daarnaast verwachten we ook het resterende deel van de opgave te halen. Door de raad is € 3.500 van deze bezuiniging teruggedraaid.
47. Schuldhulpverlening	4.000	0	0	0	0	0	0	0	4.000	0	0	0	De raad heeft deze bezuiniging van € 4.000 teruggedraaid.
49. Inburgeringsprocedure wettelijk opgelegd? Met minimum of maximum	2.000	2.000	2.000	2.000	0	0	0	0	2.000	2.000	2.000	2.000	
65. Welzijn op recept (WoR)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	0	0	0	0	De uitrol van WoR stagneert vanwege personele wisselingen. We verwachten dat het resultaat vooral ten gunste komt van de zorgverzekeringswet.
59a. Leerlingenvervoer (alternatieven)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	0	0	0	0	De drie voorstellen over leerlingenvervoer worden in gezamenlijkheid opgepakt en worden financieel verwerkt in de opbrengst van voorstel 51.
59b. Leerlingenvervoer (strengere toelating)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	0	0	0	0	De drie voorstellen over leerlingenvervoer worden in gezamenlijkheid opgepakt en worden financieel verwerkt in de opbrengst van voorstel 51.
77. Inzet Anja Assisteert	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	0	0	0	0	Deze middelen zullen worden ingezet als incidentele investering en leveren daarmee geen structurele besparing op
88b. Eisen ingekochte zorg	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	0	0	0	0	Inhoudelijk is het voorstel behaald. Mede in combinatie met andere voorstellen die de Inkoop 23 raken (zoals voorstel 80) verwachten we geen kwantificeerbaar financieel voordeel dat naar dit voorstel herleidbaar is.
84. Jeugdzorg (BSA)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	0	0	p.m.	p.m.	Inhoudelijk is het voorstel behaald. Op dit moment wordt een impactanalyse gemaakt om in kaart te brengen wat de financiële gevolgen zullen zijn van de realisatie van dit voorstel.
82. Jeugdzorg regionale samenwerking	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	0	0	0	0	Mede in combinatie met andere voorstellen die de Inkoop 23 raken (zoals voorstel 80) verwachten we geen kwantificeerbaar financieel voordeel dat naar dit voorstel herleidbaar is.
83b. Jeugdzorg-pleegzorg	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	0	0	0	0	Dit voorstel wordt niet gerealiseerd. Dit voorstel heeft geen plek gekregen in de regionale inkoop.
5. Contract & beheer (geen standaardindicering meer opnemen in contracten)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	0	0	0	0	Het is niet realistisch gebleken om dit voorstel in de praktijk te brengen.
4. Optimaal gebruik vastgoed en panden	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	0	0	0	0	Mede in combinatie met andere voorstellen die de Inkoop 23 raken (zoals voorstel 80) verwachten we geen kwantificeerbaar financieel voordeel dat naar dit voorstel herleidbaar is.
X. Businesscase Cultuurhuis	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	0	p.m.	p.m.	p.m.	De businesscase is gestart in het voorjaar 2023
62. Leerplicht	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	0	0	0	0	
Denkrichtingen TOTAAL	195.000	396.000	410.000	410.000	0	0	0	0	227.000	396.000	410.000	410.000	

Voorstellen met voorwaarden	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025	
9. Sport (2 beheersstichtingen)	0	0	0	0	0	8.864	8.864	8.864		0	0	8.864	Prestatieafspraken worden gemaakt tijdens de gesprekken over de bijdragen van 2024 en verder. Dit omvat in ieder geval inzicht in de jaarrekeningen van de beheersstichtingen. De raad heeft vanaf 2024 € 8.864 van de bezuiniging teruggedraaid.
44. Jeugd- en jongerenwerk	0	11.900	11.900	11.900	0	0	0	0		11.900	11.900	11.900	Prestatieafspraken worden gemaakt tijdens de subsidie en/of inkoopgesprekken van 2023. De raad heeft vanaf 2023 € 11.900 van deze bezuiniging teruggedraaid.
27. Wmo (DemenTalent)	10.000	10.000	10.000	10.000	0	0	0	0		0	0	0	Dit voorstel wordt integraal gerealiseerd met voorstel 79. De financiële opbrengst van dit voorstel wordt meegenomen in de resultaten van voorstel 79.
75. Wmo (huishoudelijke hulp)	55.900	117.400	123.250	123.250	0	0	0	0		0	0	0	We zien dat het gemiddelde aantal geïndiceerde minuten per client terugloopt. Daarnaast onderzoeken we manieren om de instroom te beperken door bijvoorbeeld de inzet van Powerful aging.
13. Sport (subsidies)	0	0	0	0	0	13.587	13.587	13.587		0	0	13.587	Prestatieafspraken worden gemaakt tijdens de subsidie en/of inkoopgesprekken van 2023. De raad heeft vanaf 2023 € 13.587 van deze bezuiniging teruggedraaid.
17. Kunst- en cultuurbeleid (Bibliotheek)	0	0	0	0	0	27.000	54.000	54.000		0	0	0	
17. Kunst- en cultuurbeleid (Bibliotheek: huisvestingskosten)	0	0	0	0	0	17.500	35.000	35.000		0	0	0	De 2 voorstellen over de huisvestingskosten van de partners van het Cultuurhuis worden in gezamenlijkheid opgepakt en worden financieel verwerkt in de opbrengst van voorstel 18.
17. Kunst- en cultuurbeleid (Bibliotheek)	0	0	12.000	12.000	0	0	0	0		0	12.000	12.000	Prestatieafspraken worden gemaakt tijdens de subsidie en/of inkoopgesprekken van 2023. De raad heeft vanaf 2023 € 18.000 van deze bezuiniging teruggedraaid.
18. Kunst- en cultuurbeleid (St. Oud Wouderberg /St. Kunst & Cultuur: huisvestingskosten)	0	0	0	0	0	24.385	48.770	48.770		8.000	8.000	8.000	Door het anders inkopen van de schoonmaak en beveiliging heeft de St. Cultuurhuis de jaarlijkse beheerskosten kunnen verlagen.
2b. Subsidies en inkoop niet-wettelijke taken (20% bezuinigen)	0	0	0	0	0	10.650	21.300	21.300		0	0	0	De 2 voorstellen over bezuinigen op subsidies en inkoop niet-wettelijke taken (2b en 2c) worden in gezamenlijkheid opgepakt en financieel verwerkt bij 2c. Op het moment dat we meer dan 21.300 euro bezuinigen zal dit waarschijnlijk resulteren in een stijging van de zorgkosten. Dit omdat de subsidies en inkoop niet-wettelijke taken voor een belangrijk deel betrekking hebben op vrijwilligersorganisaties en/of -activiteiten die ondersteuning bieden aan meer kwetsbare inwoners.
Voorstellen met voorwaarden TOTAAL	65.900	139.300	157.150	157.150	0	101.986	181.521	181.521	0	78.600	155.150	177.601	
Besparingen bezuinigingsvoorstellen/denkrichtingen TOTAAL	300.964	680.007	736.420	736.420	0	101.986	181.521	181.521	310.500	569.317	712.367	734.818	

Legenda 1 - status		Legenda 2 - planning	
■	Status 1 = besparing wordt niet gerealiseerd	■	Achter op planning
■	Status 2 = besparing nog te realiseren	■	Op planning
■	Status 3 = er loopt nog een onderzoek naar de besparing, is deze realiseerbaar?	■	Voor op planning
■	Status 4 = besparing is uitgewerkt		
■	Status 5 = besparing is gerealiseerd		
■	Status 6 = besparing is teruggedraaid door de raad		

Monitor bezuinigingsopgave Tweede Herstelplan 2021

Peildatum 15 april 2023

Totale bezuinigingsopgave uit Tweede Herstelplan 2021	Status	Planning	Toelichting	Contract opgezegd?	Ingeboekte besparing				Gerealiseerde besparing			
	Legenda 1	Legenda 2			2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
Gewijzigde financiële afspraken zorgadministratie Amersfoort	■	■	Afspraken zijn per 1 januari 2022 ingegaan en verwerkt in de begroting.		30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
Verlagen innovatiebudget	■	■	Verwerkt in de begroting.		0	0	10.000	50.000	0	0	10.000	50.000
Subtotaal programma 1					30.000	30.000	40.000	80.000	30.000	30.000	40.000	80.000
3. Beeldkwaliteit openbare ruimte van B/C naar C - gazon minder vaak maaien	■	NVT	In 2022 wordt het bestek aangepast waardoor de bezuiniging vanaf 2023 in werking treedt. Bezuiniging teruggedraaid.		0	0	0	0	0	0	0	0
4. Beeldkwaliteit openbare ruimte van B/C naar C - minder obstakels en bosplantsoen maaien	■	NVT	Wordt vanaf het groeiseizoen 2022 toegepast. Bezuiniging teruggedraaid.		5.000	0	0	0	5.000	0	0	0
5. Beeldkwaliteit begraafplaats van A naar B - hagen machinaal knippen	■	■	Wordt vanaf het groeiseizoen 2022 toegepast.		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
6. Voorlichting landschapsbeheer	■	■	Aanvragen "groen aan de buurt" worden niet langer in behandeling genomen.		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
8. Communicatie groenbeleidsplan	■	NVT	Ten aanzien van biodiversiteit vindt geen specifieke communicatie meer plaats.		1.500	0	0	0	1.500	0	0	0
11. Privatiseren milieustraat	■	■	Hiervoor volgt een businesscase welke onderdeel wordt van het onderzoek naar de toekomstbestendige buitendienst. De businesscase moet nog starten.		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
13. Reclame lichtmasten en rotondes	■	■	vergunning voor extra locaties is verleend, extra inkomsten volgen		2.000	1.500	1.000	1.000	2.000	1.500	1.000	1.000
Subtotaal programma 2					10.500	3.500	3.000	3.000	10.500	3.500	3.000	3.000
14. Extra gemeentelijke bijdrage VRU - postcommandant brandweer Woudenberg	■	■	De extra gemeentelijke bijdrage is via een brief opgezegd.	Ja	0	19.000	19.000	19.000	0	19.000	19.000	19.000
15. Subsidie Slachtofferhulp Nederland	■	NVT	De bezuiniging is mondeling aangegeven.		0	0	0	0	0	0	0	0
16. Hackshield	■	■	De overeenkomst voor 2022 en verder is niet ondertekend. Daarnaast is deze mondeling opgezegd.	Ja	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800
Subtotaal programma 3					1.800	20.800	20.800	20.800	1.800	20.800	20.800	20.800
17. Duurzaamheid - lidmaatschap	■	■	Het lidmaatschap wordt per 2023 opgezegd.		0	1.000	1.000	1.000	0	1.000	1.000	1.000
18. Duurzaamheid - natuur- en milieueducatie	■	■	Verwerkt in de begroting.		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
19. Duurzaamheid - uitvoering beleid	■	■	Verwerkt in de begroting.		4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
20. Economie - beleid	■	■	Verwerkt in de begroting.		6.145	6.145	6.145	6.145	6.145	6.145	6.145	6.145
21. Recreatie en promotie	■	■	Verwerkt in de begroting.		3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
23. RUD	■	■	Verwerkt in de begroting.		25.000	40.000	40.000	40.000	25.000	40.000	40.000	40.000
44. Vervallen Leader	■	■	Naar de betreffende partij is een brief verzonden dat in 2022 geen nieuw geld beschikbaar is. Verder is e.e.a. verwerkt in de begroting.		8.660	8.660	8.660	8.660	8.660	8.660	8.660	8.660
Subtotaal programma 4					48.305	64.305	64.305	64.305	48.305	64.305	64.305	64.305
24. Telefonische bereikbaarheid KCC - 3 middagen open / 2 dicht	■	NVT	De telefonische bereikbaarheid is conform de bezuinigingsopgave aangepast. Bezuiniging gerealiseerd doordat bij de aanstelling van een nieuwe collega minder contracturen overeen zijn gekomen.		8.000	0	0	0	8.000	0	0	0
25. Gemeentehuis op vrijdagmiddag sluiten	■	■	Het gemeentehuis is op vrijdagmiddag gesloten. Bezuiniging gerealiseerd doordat bij de aanstelling van een nieuwe collega minder contracturen overeen zijn gekomen.		10.000	14.000	14.000	14.000	10.000	14.000	14.000	14.000
Subtotaal programma 5					18.000	14.000	14.000	14.000	18.000	14.000	14.000	14.000
Eindtotaal					108.605	132.605	142.105	182.105	108.605	132.605	142.105	182.105
					100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Hoofdstuk 4. Monitor Plan van Aanpak Financiële Scan provincie Utrecht

In mei 2021 is een rapportage financiële scan gemeente Woudenberg door de provincie Utrecht aan het college van burgemeester en wethouders aangeboden. Deze rapportage is door de onderzoeker op 20 mei 2021 aan de raad gepresenteerd. Deze rapportage is als bijlage van de Kaderbrief 2022-2025 besproken met de raad tijdens de commissievergaderingen in juni 2021.

De financiële scan is toekomstgericht en geeft inzicht in de financiële positie, de kansen en de risico's. De uitkomsten kunnen worden gebruikt als ondersteuning bij het formuleren van toekomstig (financieel) beleid. Verder verschaft de financiële scan inzicht in hoe de financiële positie van de gemeente zich verhoudt tot vergelijkbare gemeenten. Bovendien wordt inzicht gegeven in de cijfermatige afwijkingen die zich op de verschillende taakvelden ten opzichte van de algemene uitkering en een selectiegroep van gemeenten voordoen.

De financiële scan levert een aantal aanbevelingen op voor onze gemeente. De provincie Utrecht verwacht van de gemeente Woudenberg een bewuste keuze te maken over welke voorgestelde aanbevelingen wel of niet door de gemeente worden opgepakt. De gemeente mag zelf bepalen welke aanbevelingen worden opgevolgd. In het Plan van Aanpak wordt aangegeven hoe de aanbevelingen worden opgepakt, hoe de stand van zaken is met betrekking tot deze aanbevelingen en wanneer de aanbevelingen zijn afgerond. De voortgang van het Plan van Aanpak (Monitor) wordt twee keer per jaar aan de raad voorgelegd middelen een bijlage bij de kaderbrief en de begroting.

Het onderstaand overzicht laat zien hoe de voortgang van het Plan van Aanpak Financiële scan is medio april 2023.

Monitor Plan van Aanpak aanbevelingen financiële scan Woudenberg (medio april 2023)

	Aanbeveling	Actie	Stand van zaken	Datum gereed	Gereed?
	Begroting en jaarstukken:				
1	Stuur nadrukkelijk op het realiseren en behouden van structureel begrotingsevenwicht en neem in zowel begroting als jaarrekening een berekening van het (meerjarig) structureel saldo op.	Overzicht berekening structureel begrotingsevenwicht opnemen in de begroting.	In de begroting 2022-2025 is het betreffende overzicht opgenomen.	September 2021	Ja
2	Definieer de term "tekort sociaal domein" i.c. Jeugdzorg en Wmo (hogere werkelijke lasten ten opzichte van de geraamde lasten, hogere geraamde lasten ten opzichte van de in de vorige begroting geraamde lasten, inclusief of exclusief gedeeltelijke compensatie uit eventuele groei algemene uitkering e.d.?) om zo een eenduidig beeld te verkrijgen wat daarmee wordt bedoeld.	Verwerken definitie "tekort sociaal domein" in P&C-producten.	Is opgepakt bij de begroting 2023-2026.	September 2022	Ja
3	Neem de berekening van het saldo sociaal domein (Jeugdzorg en Wmo) volgens de door de gemeente gehanteerde definitie op in de begroting en de jaarrekening zodat dit tekort beter kan worden gedeut.	Verwerken berekening van het tekort in het sociaal domein in P&C-producten.	In de verschillende P&C documenten wordt met ingang van 2022 melding gemaakt of de financiële stand van zaken van het sociaal domein nadelig of voordelig is ten opzichte van de raming.	Komt doorlopend aan de orde de komende jaren.	N.v.t.
4	Licht de in het meerjarig overzicht van reserves in de begroting ook de (meerjarige) reservemutaties toe.	Toelichting op reservemutaties opnemen in de begroting.	In de begrotingen 2022-2025 en 2023-2026 is een eerste toelichting op de reservemutaties opgenomen. Bij de begroting 2024-2027 volgt een verdere uitwerking.	September 2023	
5	Neem in de meerjarenbegroting ook een meerjarig overzicht van voorgenomen investeringen (MIP) en de dekking hiervan op.	Overzicht van MIP opnemen in begroting.	Is deels opgepakt in de begroting 2023-2026. In de begroting 2024-2027 wordt het MIP apart als bijlage verwerkt.	September 2023	

	Aanbeveling	Actie	Stand van zaken	Datum gereed	Gereed?
	Weerbaarheid en weerbaarheid van de financiële positie:				
6	Zet in op het verbeteren van de reservepositie (de solvabiliteit) en ontwikkel daar beleid op.	Beleid maken op verbeteren van de reservepositie.	Het verbeteren van de reservepositie is opgepakt bij het tweede herstelplan (raad dec 2021). Beleid maken op het verbeteren van de reservepositie wordt meegenomen bij het onderzoek financiële gezondheid gemeente Woudenberg. Recent is, via externe ondersteuning, de dashboard financiële gezondheid gemeente Woudenberg opgesteld. Dit dashboard is onderdeel van de kadernota 2024-2027 en wordt voorgelegd aan de raad in de raadsvergadering van juni 2023.	December 2021 Juni 2023	Ja
	Weerstandsvermogen:				
7	Stel kaders vast voor de bandbreedte waarbinnen de weerstandsratio zich moet bevinden.	Kaders vaststellen bij de eerst volgende Kadernota of Begroting.	Kaders vaststellen is met het college besproken in augustus 2022. Recent is, via externe ondersteuning, de dashboard financiële gezondheid gemeente Woudenberg opgesteld. Dit dashboard is onderdeel van de kadernota 2024-2027 en wordt voorgelegd aan de raad in de raadsvergadering van juni 2023.	Juni 2023	
8	Stel vast of de in de algemene reserve grondbedrijf gereserveerde gelden voldoende zijn	Met de stuurgroep Woudenberg Oost en Zuid Oost wordt bekeken of	Deze aanbeveling is nog niet opgepakt. Met de stuurgroep	Nog niet duidelijk.	

	Aanbeveling	Actie	Stand van zaken	Datum gereed	Gereed?
	voor de toekomstige ontwikkelingen in Woudenberg-Oost en welke impact dit eventueel heeft op het weerstandsvermogen van de gemeente.	de gereserveerde gelden voldoende zijn.	Woudenberg Oost en Zuid Oost zal in de 2 ^e helft van 2023 hierna gekeken worden.		
9	Actualiseer de Notitie risicomanagement 2006.	Het actualiseren van de notitie. Dit is overigens ook een actiepunt uit het Ontwikkelplan Financiën.	Het actualiseren staat gepland voor vierde kwartaal 2023.	December 2023	
10	Stuur op het versterken van het weerstandsvermogen, bijvoorbeeld door verkoop van bezit of inzet van een deel van de geraamde hogere baten door groei van de gemeente hiervoor.	Structurele toevoegingen aan de algemene reserve opnemen in de begroting. Onderzoek naar verkoop van gemeentelijke gebouwen.	In de begroting 2022-2025 zijn jaarlijks toevoegingen aan de algemene reserve opgenomen ter versterking van de reservepositie. Tot op heden geen prioriteit aan gegeven vanwege een lage te verwachte opbrengst.	September 2021	Ja
	Overhead:				
11	Stel op regelmatige basis aan de hand van de "Notitie Overhead" van de commissie BBV, vast of de aan overhead toegerekende lasten en baten conform de in die notitie opgenomen definitie van overhead plaatsvindt.	Toetsing jaarlijks laten plaatsvinden bij het opstellen van de begroting. Tekst hierover wordt opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering.	Doorlopend proces.	Komt doorlopend aan de orde de komende jaren.	N.v.t.
12	Blijf de ontwikkeling van de overhead ten opzichte van bijvoorbeeld regiogemeenten en eventueel landelijk beschikbaar komende cijfers volgen. En doe, voor zover dit nog niet gebeurt en voor zover door de gemeente zelf gewenst, op termijn onderzoek naar de hoogte van de overhead in vergelijking tot andere gemeenten.	Ontwikkeling van de overhead ten opzichte van andere gemeenten wordt al gevolgd, waarbij eens per drie jaar een onderzoek wordt uitgevoerd naar de hoogte van de overhead in vergelijking tot andere gemeenten.	Doorlopend proces.	Komt doorlopend aan de orde de komende jaren.	N.v.t.
	Onderhoud kapitaalgoederen:				
13	Neem voor structurele onderhoudslasten ook structurele dekking op in de begroting.	Voor de meeste kapitaalgoederen zijn de structurele onderhoudslasten gedekt via de begroting.	In de begroting 2023-2026 is de jaarlijkse dekking via de reserve wegen ad. € 35.000 komen te	April 2023	Ja

	Aanbeveling	Actie	Stand van zaken	Datum gereed	Gereed?
		<p>Voor onderhoud wegen en onderhoud gemeentehuis is dat minder het geval. Bij onderhoud wegen wordt nu structureel gebruik gemaakt van de reserve wegen. Deze reserve geeft op korte termijn voldoende dekking. Via het nieuwe wegenbeheersplan 2023-2027 (planning 2022) wordt inzichtelijk welke dekking nodig is voor de structurele onderhoudskosten wegen.</p> <p>Bij onderhoud gemeentehuis is nog onduidelijk of de reserve voldoende dekking geeft voor de structurele onderhoudslasten.</p>	<p>vervallen.</p> <p>Het nieuwe wegbeheerplan 2023-2027 is recent beschikbaar gekomen. Uit het nieuwe wegbeheerplan komt naar voren dat het budget, zoals opgenomen in de begroting 2023-2026, voldoende is om het structurele onderhoud en het achterstallig onderhoud van de wegen voor de jaren 2023-2027 te kunnen uitvoeren. Wel zal in de jaren 2023 en 2024 het benodigde budget hoger uitvallen, echter dit wordt gedekt uit de reserve wegen waar voldoende geld in beschikbaar is om de tijdelijke hogere uitgaven te bekostigen.</p> <p>Het onderzoek renovatie buitenkant gemeentehuis is afgerond in het derde kwartaal 2022. De investeringslasten renovatie gemeentehuis zijn verwerkt in de begroting 2023-2026.</p> <p>Het groot onderhoud van het niet monumentaal deel van het gemeentehuis is inzichtelijk gemaakt en wordt zoveel mogelijk bekostigd uit de reserve gebouwen.</p>	<p>April 2023</p>	<p>Ja</p>

	Aanbeveling	Actie	Stand van zaken	Datum gereed	Gereed?
14	Stel vast of er maatregelen nodig zijn om het tot en met 2039 totaal benodigde budget voor onderhoud van gebouwen ook daadwerkelijk beschikbaar te hebben.	Door actualisatie van de Meerjarenonderhoudsplannen van de vijf gemeentelijke gebouwen en het onderzoek renovatie buitenkant gemeentehuis wordt inzichtelijk hoeveel budget nodig is voor het groot onderhoud tot en met 2039.	Voor onderzoek renovatie gemeentehuis zie toelichting bij nr. 13. De actualisatie van de MJOP is gepland voor het vierde kwartaal 2023.	December 2023	
15	Stel vast of er bij het gemeentehuis inderdaad sprake is van achterstallig onderhoud (of van achterstanden in de uitvoering van het geplande onderhoud, zonder dat dit leidt tot onveilige situaties).	(Extern) onderzoek naar renovatie buitenkant gemeentehuis. Alleen daar is achterstallig onderhoud.	Voor onderzoek renovatie gemeentehuis zie toelichting bij nr. 13. Er is geen sprake van onveilige situaties.	Oktober 2022	
Belastingen en rechten:					
16	Neem kennis van het feit dat de gemeente een onbenutte belastingcapaciteit heeft van € 1,0 miljoen ten opzichte van het normbedrag dat bij toelating voor artikel 12 (Financiële-verhoudingswet) wordt gehanteerd.	De onbenutte belastingcapaciteit komt jaarlijks aan de orde bij de Kadernota en de Begroting via paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing.	Ambtelijk wordt de onbenutte belastingcapaciteit jaarlijks vermeld in de in de P&C-producten. Daarbij wordt jaarlijks aan college en raad gevraagd of ze dit meewegen bij de besluitvorming omtrent de P&C-producten.	Komt doorlopend aan de orde de komende jaren.	N.v.t.
De nettolasten vergeleken:					
17	Substantiële en eventueel niet direct door de gemeente te verklaren verschillen die uit dit hoofdstuk naar voren komen kunnen voor de gemeente eventueel aanleiding zijn hierop een verdieping toe te passen. Dit is uiteraard aan de gemeente zelf.	De verschillen zullen via een aparte nader te vormen werkgroep geanalyseerd worden.	Start en vorming werkgroep in het vierde kwartaal 2023.	December 2024	

Hoofdstuk 5. Financiële positie (reserves/ weerstandsvermogen)

Bij het beoordelen van de financiële positie van de gemeente spelen het weerstandsvermogen en de risico's een belangrijke rol. In deze notitie komen de reservepositie en de risico's aan de orde.

Eerst geven we een beeld bij welke reserves en voorzieningen er per 1 januari 2023 een mutatie plaatsvindt als gevolg van de jaarrekening 2022 en reeds genomen raadsbesluiten, daarna komt de reservepositie (reserves beschikbaar voor algemene middelen) en het weerstandsvermogen van de gemeente aan de orde.

Reserves en voorzieningen

De stand van de reserves en voorzieningen per 1 januari 2023 is als volgt:

	Oud saldo 01-01-2023	Mutaties bij	Mutaties af	Nieuw saldo 01-01-2023
Algemene reserve	3.365.000	-	-	3.365.000
Algemene reserve grondbedrijf	1.949.000	-	-	1.949.000
Reserve overlopende kredieten	556.000	-	-	556.000
Reserve dorpsvoorzieningen	322.000	-	-	322.000
Reserve kapitaallasten Centrumplan fase 2	651.000	-	-	651.000
Reserve kapitaallasten cultuurhuis	370.000	-	-	370.000
Reserve speelvoorzieningen	188.000	-	-	188.000
Reserve wegen	683.000	-	-	683.000
Reserve civiele kunstwerken	152.000	-	-	152.000
Reserve opleidingskosten personeel	10.000	-	-	10.000
Reserve co-financiering	200.000	-	-	200.000
Reserve kapitaallasten machinepark	187.000	-	-	187.000
Reserve sociaal domein	501.000	-	-	501.000
Reserve huisvesting basisonderwijs	723.000	-	-	723.000
Reserve onderhoud gebouwen	592.000	-	-	592.000
Reserve IBOR	80.000	-	-	80.000
Reserve ICT	34.000	-	-	34.000
Reserve omgevingswet	307.000	-	-	307.000
Reserve omgevingsplan en visie	80.000	-	-	80.000
Reserve duurzaamheid	194.000	-	-	194.000
Voorziening pensioenregeling wethouders	1.193.000	-	-	1.193.000
Voorziening wachtgeldverplichtingen wethouders	48.000	-	-	48.000
Voorziening verlofdagen	368.000	-	-	368.000
Voorziening reparatie-uitkering WW	16.000	-	-	16.000
Voorziening egalisatie afvalstoffenheffing	389.000	-	-	389.000
Voorziening vervanging rioleringen	5.962.000	-	-	5.962.000
Voorziening renovatie sportpark De Grift	245.000	-	-	245.000
Voorziening VVE	206.000	-	-	206.000
Voorziening OZB ivm tariefstelling	70.000	-	-	70.000
Voorziening realisatie ontsluiting Hoevelaar (N224)	59.000	-	-	59.000
TOTAAL	19.700.000	-	-	19.700.000

Reserves en voorzieningen

Enkele reserves en voorzieningen worden nader toegelicht:

Algemene reserve

Saldo per 1-1-2023: € 3.665.000

Met het oog op de continuïteit van de bedrijfsvoering is het wenselijk een robuuste algemene reserve aan te houden. De reserve dient als buffer voor het opvangen van risico's en verplichtingen waar geen voorzieningen voor zijn gevormd en ter dekking van onverwachte tekorten op de jaarrekening.

Het saldo van de algemene reserve bedraagt per 31 december 2022 € 3.665.000, zoals verwerkt in de jaarrekening 2022. Er zijn reeds verplichtingen aangegaan voor een bedrag van € 75.000 vanwege investeringskredieten die nog ten laste komen van de algemene reserve.

Algemene reserve grondbedrijf

Saldo per 1-1-2023: € 1.949.000

Deze reserve dient ter dekking van alle risico's die de gemeente loopt ten aanzien van grondexploitaties. Ook afwaardering van gronden komt ten laste van deze reserve. De reserve wordt gevoed uit de resultaten van de lopende grondexploitaties.

De raad heeft in april 2016 besloten de voordelige en nadelige exploitatieresultaten van de deelprojecten herontwikkeling Woudenberg-Oost te labelen in de algemene reserve grondbedrijf. Verderop in deze notitie wordt een meerjarig verloop van deze reserve in beeld gebracht. Het meerjarig verloop van deze reserve is uitgesplitst in een algemeen deel en een deel Woudenberg Oost.

Reserve overlopende kredieten

Saldo per 1-1-2023: € 556.000

Bij de vaststelling van de najaarsrapportage 2020 (raad december 2020) is besloten de reserve overlopende kredieten in te stellen. Het komt regelmatig voor dat incidentele budgetten/kredieten een doorlooptijd hebben van meer dan een jaar of door uitstel opnieuw aangevraagd worden via de gebruikelijke tussentijdse financiële rapportages. Op dit moment hebben we nog verplichtingen in de algemene reserve betreffende restant investeringskredieten die een vertekend beeld geven van wat er nog in de algemene reserve beschikbaar is aan algemene middelen ter dekking van een begrotingstekort of ingeschatte risico's.

Daarom is besloten deze posten op te nemen in de nieuwe reserve overlopende kredieten. Investeringskredieten, die nog niet zijn afgerond en doorlopen naar een volgend jaar, worden voortaan verwerkt in de reserve overlopende kredieten. En voorbeeld hiervan is het krediet doorontwikkeling buitendienst

Reserve dorpsvoorzieningen

Saldo per 1-1-2023: € 322.000

De reserve dorpsvoorzieningen is bestemd ter dekking van (toekomstige) uitgaven op het gebied van gemeenschapsvoorzieningen. De reserve kan bijvoorbeeld ingezet worden ten behoeve van voorzieningen die aangepast moeten worden vanwege stijging van het aantal inwoners of voorzieningen die wenselijk zijn als gevolg van allerlei ontwikkelingen en initiatieven.

Reserve omgevingswet

Saldo per 1-1-2022: € 307.000

Het kennisteam voor de invoering van de Omgevingswet is in 2015 van start gegaan. Het was de bedoeling In 2018 concreet te starten met de noodzakelijke doorontwikkeling van werkprocessen, actualisatie van beleidsdocumenten en de organisatorische inbedding. Ter dekking van de financiële implicaties van invoering is deze reserve gevormd. De reguliere werkprocessen zijn thans in de begroting opgenomen, dekking van incidentele kosten worden gedekt uit de reserve Omgevingswet. Na de invoering van de omgevingswet 1 januari 2024 wordt deze reserve afgebouwd.

Reserve omgevingsplan en visie

Saldo per 1-1-2023: € 80.000

Vanaf 2022 is deze reserve gevormd ten behoeve van de structurele kosten voor het maken van een omgevingsplan en visie. Jaarlijks wordt in de begroting € 40.000 gereserveerd voor omgevingsplannen en visie. Voor deze plannen dient structureel € 80.000 beschikbaar te zijn.

Reserve sociaal domein

Saldo per 1-1-2023: € 501.000

De reserve is bestemd om incidentele plussen en minnen binnen het sociaal domein op te vangen. Via de jaarrekening 2022 is een deel van de extra middelen jeugdzorg 2022 en rijks gelden meerkosten sociaal domein Oekraïners toegevoegd aan deze reserve.

Voorziening verlofdagen

Saldo per 1-1-2023: € 368.000

Via de jaarrekening 2022 is de voorziening verlofdagen gevormd. Vanaf 2022 dient de gemeente, conform de financiële regelgeving (BBV), de voorziening verlofsparen te hebben gevormd. Bij verlofsparen is er sprake van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw hebben en daarmee ook een onvoorspelbare afbouw kennen. Hiervoor dient een voorziening te worden gevormd. De hoogte van de voorziening zal jaarlijks op nieuw berekend en afgestemd worden met de accountant.

Reservepositie

De gemeente Woudenberg heeft twee reserves die beschikbaar zijn voor algemene middelen, financiële tegenvallers en overige risico's. Per 1 januari 2023 is de stand van deze reserves:

Algemene reserve	€ 3.664.909
Algemene reserve grondbedrijf (algemeen deel)	€ <u>1.208.276</u>
Totaal	€ 3.716.114

Tot en met 2027 verwachten we de volgende mutaties bij de algemene reserve:

Saldo eind 2017		3.289.273	Saldo eind 2021		2.507.838
mutaties 2018:			mutaties 2022:		
-aanwending i.v.m. incidentele uitgaven digitaliseren bouwdoSSIers	-25.950		-toevoeging i.v.m. geraamd overschot jaarrekening 2021	477.071	
-aanwending i.v.m. krediet padelbanen	-75.000		-toevoeging i.v.m. reservepositieverbetering 2022	730.000	
-aanwending i.v.m. incidentele uitgaven migratiekosten I&A samenwerking	-121.042		-aanwending i.v.m. verbouwing De Camp	-50.000	
-aanwending i.v.m. voeding reserve omgevingswet	-285.000		Saldo eind 2022		3.664.909
Saldo eind 2018		2.782.281	mutaties 2023:		
mutaties 2019:			-toevoeging i.v.m. geraamd overschot jaarrekening 2022	pm	
-aanwending i.v.m. incidentele uitgaven migratiekosten I&A samenwerking	-30.425		-toevoeging i.v.m. reservepositieverbetering 2023	1.000.000	
-aanwending i.v.m. incidentele uitgaven uitvoeringsplan Dienstverlening	-45.798		-aanwending i.v.m. kosten aanschaf EHRM systeem	-20.000	
-aanwending i.v.m. incidentele uitgaven BAG en WOZ/Belastingen samenwerking	-115.141		-aanwending i.v.m. kosten uitvoeringsplan dienstverlening	-55.454	
-aanwending i.v.m. incidentele uitgaven omschakeling taxatie inhoud naar opp	-33.529		-aanwending i.v.m. kosten onderzoek businesscase Cultuurhuis	-65.000	
-aanwending i.v.m. tekort afvalstoffenheffing 2019	-243.816		Saldo eind 2023		4.524.455
-aanwending i.v.m. incidentele uitgaven modernisering gemeentehuis	-27.739		mutaties 2024:		
-aanwending i.v.m. tekort jaarrekening 2018	-294.155		-toevoeging i.v.m. geraamd overschot jaarrekening 2023	pm	
Saldo eind 2019		1.991.678	-toevoeging i.v.m. reservepositieverbetering 2024	460.000	
mutaties 2020:			Saldo eind 2024		4.984.455
-toevoeging i.v.m. uitgaven aanschaf E-HRM funct systeem	10.000		mutaties 2025:		
-aanwending i.v.m. incidentele uitgaven modernisering gemeentehuis	-87.443		-toevoeging i.v.m. geraamd overschot jaarrekening 2024	pm	
-aanwending i.v.m. incidentele uitgaven BAG en WOZ/Belastingen samenwerking	-54.859		-toevoeging i.v.m. reservepositieverbetering 2025 (2e herstelplan Woudenberg)	470.000	
-aanwending i.v.m. incidentele uitgaven omschakeling taxatie inhoud naar opp	-10.671		Saldo eind 2025		5.454.455
-aanwending i.v.m. incidentele uitgaven uitvoeringsplan Dienstverlening	-20.908		mutaties 2026:		
-aanwending i.v.m. incidentele uitgaven migratiekosten I&A samenwerking	-19.035		-toevoeging i.v.m. geraamd overschot jaarrekening 2025	pm	
-aanwending i.v.m. incidentele uitgaven opstellen bodemkwaliteitskaart	-8.339		-aanwending i.v.m. sluitend maken begrotingsjaar 2026	-800.000	
-aanwending i.v.m. tekort jaarrekening 2019	-893.822		Saldo eind 2026		4.654.455
Saldo eind 2020		906.601	mutaties 2027:		
Mutaties 2021:			-toevoeging i.v.m. geraamd overschot jaarrekening 2026	pm	
-toevoeging i.v.m. overheveling reserve kapitaal lasten cultuurhuis	1.206.724		-aanwending i.v.m. sluitend maken begrotingsjaar 2027	-800.000	
-toevoeging i.v.m. overheveling reserve kunstwerken	100.000		Saldo eind 2027		3.854.455
-toevoeging i.v.m. overheveling algemene reserve grondbedrijf	400.000				
-aanwending i.v.m. kosten uitvoeringsplan dienstverlening	-23.340				
-aanwending i.v.m. tekort jaarrekening 2020	-82.147				
Saldo eind 2021		2.507.838			

In bovenstaand overzicht is het geraamd overschot jaarrekening 2022 p.m. meegenomen. Inmiddels is bekend dat het jaarresultaat 2022 rond de € 3 miljoen voordelig zal bedragen. In dezelfde raadsvergadering, als waar besluitvorming plaatsvindt over deze kadernota, zal de raad een besluit nemen over de bestemming van het voordelig jaarresultaat 2022. De verwachting is dat een deel van het voordelig resultaat 2022 zal worden toegevoegd aan de algemene reserve.

Per 1 januari 2023 bedraagt de algemene reserve € 3,6 miljoen en loopt deze op naar € 5,4 miljoen eind 2025. Vanaf 2026 zal de algemene reserve voorlopig dalen met € 0,8 miljoen per jaar. Eind 2027 bedraagt de algemene reserve € 3,8 miljoen. Het is nog onduidelijk hoe de algemene uitkering er vanaf 2026 uit komt te zien aangezien het rijk de financiering naar gemeenten wil veranderen.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is te omschrijven als 'de mate waarin de gemeente Woudenberg in staat is middelen vrij te maken om incidentele financiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van het bestaande beleid inzake de gemeentelijke dienstverlening'.

Het weerstandsvermogen is een graadmeter voor de robuustheid van de financiële positie van de gemeente. Het is immers niet wenselijk dat er direct moet worden bezuinigd en/of omgebogen indien zich onverwachte en substantiële tegenvallers voordoen. Om vast te kunnen stellen of het weerstandsvermogen voldoende is, worden de belangrijke risico's geïventariseerd en gerelateerd aan de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om de financiële gevolgen van dergelijke niet begrote zaken te kunnen opvangen.

Prioritering van risico's vindt plaats aan de hand van een schaalindeling van de kans. De volgende schaalindeling wordt als leidraad gehanteerd.

Schalen voor de inschatting van de kans:

- Groot (= 60%) : waarschijnlijk, de kans dat de gebeurtenis zich voordoet is groot.
- Gemiddeld (= 40%) : mogelijk, de kans dat de gebeurtenis zich voordoet is gemiddeld.
- Klein (= 20%) : de kans dat de gebeurtenis zich voordoet is klein.

In Woudenberg hebben we 2 soorten risico's, namelijk : programmarisico's (structureel en incidenteel) en risico's die voortvloeien uit de grondexploitatie.

In de volgende tabel presenteren wij de inschatting van de belangrijkste structurele risico's voor 2024:

Programmarisico's	Begroting 2024	Risico %	Omvang risico	Kans	Bedrag risico
<i>Programma 1 - Samenleving</i>					
Leerlingenvervoer	560.000	10,00%	56.000	60%	33.600
Onderwijshuisvesting	149.000	100%	149.000	60%	89.400
Sociaal domein uitgaven	9.900.000	10,00%	990.000	40%	396.000
Totaal programma 1 - Samenleving	10.609.000		1.195.000		519.000
<i>Programma 2 - Leefomgeving</i>					
Volksgezondheid/groen	P.m.	-	50.000	60%	30.000
Totaal programma 2 - Leefomgeving	0		50.000		30.000
<i>Programma 5 - Bestuur en dienstverlening</i>					
Gemeenschappelijke regelingen	2.700.000	5,00%	135.000	60%	81.000
Salarissen en sociale lasten a.g.v. hoger inwonertal	440.000	100,00%	440.000	60%	264.000
Totaal programma 5 - Bestuur en dienstverlening	3.140.000		575.000		345.000
<i>Algemene dekkingsmiddelen</i>					
Algemene uitkering	22.025.000	2,50%	550.625	40%	220.250
Herijking gemeentefonds (€ 115,00 - € 37,50 p/inw.)	1.085.000	100,00%	1.085.000	50%	542.500
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	23.110.000		1.635.625		762.750
Overige kleinere risico's		-	150.000	20%	30.000
Totaal structurele risico's	36.859.000		3.605.625		1.686.750

De incidentele programmarisico's geven het volgende beeld te zien:

Programmarisico's - incidenteel	Begroting 2024	Risico %	Omvang risico	Kans	Bedrag risico
<i>Programma 5 - Bestuur en dienstverlening</i>					
Voorziening Wethouderspensionen	119.300	10,00%	11.930	60%	7.158
Totaal programma 5 - Bestuur en dienstverlening	119.300		11.930		7.158
Loon- en prijsstijgingen	350.000	100,00%	350.000	60%	210.000
Totaal incidentele risico's	469.300		361.930		217.158

De risico's op het gebied van de grondexploitaties zien er als volgt uit:

Grondexploitatierisico's	Risico	Nog te realiseren winst	Voorziening	Omvang risico	Kans	Concreet risico
<i>Bouwgronden in exploitatie</i>						
1. Hoevelaar fase 1 (7 ^e herziening)	58.387	835.937	0	0	40,00%	0
2. Spoorzone locatie A2 (5 ^e herziening)	26.050	-19.010	19.010	26.050	40,00%	10.420
3. Hoevelaar fase 2	844.374	120.988		723.386	40%/60%	361.693
<i>Bouwgronden niet in exploitatie</i>						
Overige gronden (perceel Laagerfseweg)				1.600.000	20,00%	320.000
Totaal incidentele grondexploitatierisico's	928.811	937.915	19.010	2.349.436		692.113

Het college van burgemeester en wethouders heeft besloten het perceel Laagerfseweg voorlopig niet te verkopen. Voor dit perceel is een risicobedrag berekend van € 320.000 en meegenomen in de totale risico's grondexploitaties.

In totaliteit zijn op dit moment de risico's:

Programmarisico's (structureel)	€ 1.686.750
Programmarisico's (incidenteel)	€ 217.158
Risico's grondexploitaties	€ <u>692.113</u>
Totaal	€ 2.596.021

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente Woudenberg beschikt om niet-geraamde kosten die onverwachts en substantieel zijn (bijvoorbeeld in geval van een calamiteit) te dekken. Onderdelen van de weerstandscapaciteit zijn:

- het vrije aanwendbare deel van de reserves;
- de stille reserves;
- post onvoorziene uitgaven;
- onbenutte belastingcapaciteit;
- vrije begrotingsruimte.

In de navolgende tabel is de weerstandscapaciteit voor Woudenberg berekend:

Weerstandscapaciteit Woudenberg	
Weerstandscapaciteit per 1-1-2023:	
- Algemene reserve	3.664.909
- Algemene reserve grondbedrijf	1.247.799
- Stille reserves	0
- Onvoorziene uitgaven	0
- Onbenutte belastingcapaciteit *	1.800.000
- Vrije begrotingsruimte	0
Totaal	6.712.708

* Onbenutte belastingcapaciteit: voor de maximale belastingtarieven wordt gebruik gemaakt van de normen voor het artikel 12-beleid. Dit betekent dat indien de gemeente Woudenberg niet meer in staat zou zijn om de structureel zich manifesterende risico's binnen de exploitatie op te vangen de gemeente door het Rijk gewezen zou worden op de mogelijkheid om de OZB-tarieven te verhogen om zodoende meer structurele opbrengsten te realiseren. Dit noemt men het artikel 12-beleid.

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en beschikbare weerstandcapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicoberekening voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandvermogen.

$$\text{Ratio weerstandvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{6.712.708}{2.598.052} = 2,58$$

Het weerstandvermogen is groter dan 1. Groter dan 1 duidt erop dat de beschikbare weerstandscapaciteit toereikend is om de gekwantificeerde risico's op korte termijn af te kunnen dekken. In hoofdstuk 7 van deze kadernota is de notitie financiële gezondheid gemeente Woudenberg opgenomen. Met behulp van deze notitie zal nog met de raad besproken worden wat wenselijk is om minimaal als beschikbare weerstandcapaciteit te hebben.

Het weerstandvermogen is 2,58. Zouden we de onbenutte belastingcapaciteit niet mee rekenen in het weerstandscapaciteit dan komt het weerstandvermogen uit op afgerond 1,9.

Algemene reserve grondbedrijf

De raad heeft in de raadsvergadering van 21 april 2016 besloten (mogelijke) voordelige exploitatieresultaten van Spoorzone A1, Spoorzone A2, Spoorzone B en Woningbouw Hoevelaar fase 1 bij afsluiting van deze grondexploitaties toe te voegen aan de algemene reserve grondbedrijf en deze binnen de algemene reserve grondbedrijf te labelen ten behoeve van deelproject Ontsluiting N224 Woudenberg-Oost aangezien dit deelproject nadelig zal zijn.

In het verloop van de algemene reserve grondbedrijf tot en met 2027 is inzichtelijk gemaakt het algemene deel en het deel Woudenberg Oost.

Tot en met 2027 verwachten we de volgende mutaties bij de algemene reserve grondbedrijf:

(versie 5 mei 2023)	Algemeen deel	Woudenberg Oost	Totaal		Algemeen deel	Woudenberg Oost	Totaal
Saldo eind 2012	188.339	0	188.339	Saldo eind 2020	754.519	-212.698	541.821
mutaties 2013:				Mutaties 2021:			
-toevoeging rente 2013 grondbedrijf	69.573		69.573	-overheveling naar de algemene reserve	-400.000		-400.000
Saldo eind 2013	257.912	0	257.912	-aanwending a.g.v. kosten beheer en onderhoud perceel Laagerfseweg	-8.172		-8.172
mutaties 2014:				-aanwending a.g.v. dekking kosten Centrumplan fase III	-25.190		-25.190
-toevoeging verkoop overige gronden	25.006		25.006	-aanwending a.g.v. dekking kosten onderzoek Woudenberg Zuid-Oost	-19.265		-19.265
-toevoeging rente 2014 grondbedrijf	215.786		215.786	-aanwending a.g.v. dekking kosten Woudenberg Oost		-3.800	-3.800
Saldo eind 2014	498.704	0	498.704	-aanwending a.g.v. voorziening tekort Nijverheidsweg	-23.432		-23.432
mutaties 2015:				-te betalen voorlopige aanslag vennootschapsbelasting 2021	-62.757		-62.757
-toevoeging reserve kap lasten cultuurhuis	95.464		95.464	-bijstelling voorziening Het Groene Woud	34.700		34.700
-toevoeging rente 2015 grondbedrijf	102.168		102.168	-bijstelling voorziening Spoorzone A2		78.395	78.395
Saldo eind 2015	696.336	0	696.336	-bijstelling voorziening Spoorzone B		40.163	40.163
mutaties 2016:				-terug ontvangen vennootschapsbelasting 2019 -2020 grondbedrijf	145.760		145.760
geen				-toevoeging opbrengst verkoop Julianaplein 2020	205.516		205.516
Saldo eind 2016	696.336	0	696.336	-toevoeging opbrengst verkoop grond Stationsweg Oost 2021	46.280		46.280
mutaties 2017:				-toevoeging POC exploitatieresultaat GREX Hoevelaar fase 1		179.000	179.000
-toevoeging tussentijdse exploitatieresultaat GREX Spoorzone A1		1.030.000	1.030.000	-toevoeging POC definitieve exploitatieresultaat GREX Amaliaaan	559.275		559.275
-toevoeging tussentijdse exploitatieresultaat GREX Het Groene Woud	130.000		130.000	-correctie boekwaarden en overige	1.042		1.042
-toevoeging tussentijdse exploitatieresultaat GREX Amalia	66.038		66.038	Saldo eind 2021	1.208.276	81.060	1.289.336
-te betalen vennootschapsbelasting 2016/2017 grondbedrijf	-155.000		-155.000	Mutaties 2022:			
Saldo eind 2017	737.374	1.030.000	1.767.374	-aanwending a.g.v. kosten beheer en onderhoud perceel Laagerfseweg	-54.446		-54.446
mutaties 2018:				-aanwending a.g.v. dekking kosten onderzoek Woudenberg Oost		-3.000	-3.000
-aanwending a.g.v. investeringskrediet Ontsluiting N224		-1.235.000	-1.235.000	-aanwending a.g.v. dekking kosten onderzoek Woudenberg Zuid-Oost	-11.596		-11.596
-aanwending a.g.v. voorziening tekort GREX Nijverheidsweg	-89.000		-89.000	-aanwending a.g.v. voorziening tekort Nijverheidsweg	-8.321		-8.321
-aanwending a.g.v. voorziening tekort GREX Spoorzone A2		-303.000	-303.000	-aanwending a.g.v. kosten Hoevelaar fase 3		-10.760	-10.760
-te betalen voorlopige aanslag vennootschapsbelasting 2018	-77.500		-77.500	-aanwending a.g.v. kosten visie dorpsranden	-14.575		-14.575
-aanwending a.g.v. dekking lagere rentetoe rekening 2018	-75.000		-75.000	-aanwending a.g.v. kosten nota grondbeleid	-7.000		-7.000
-toevoeging definitieve exploitatieresultaat GREX Spoorzone A1		191.104	191.104	-te betalen vennootschapsbelasting 2022 grondbedrijf	-52.353		-52.353
-toevoeging definitieve exploitatieresultaat GREX Westerwoud	9.464		9.464	-bijstelling voorziening Spoorzone A2		-9.155	-9.155
-toevoeging tussentijdse exploitatieresultaat GREX Amalia	830.000		830.000	-bijstelling voorziening Het Groene Woud	4.746		4.746
-toevoeging tussentijdse exploitatieresultaat GREXEN correctie	-41.100		-41.100	-terug ontvangen aanslag vennootschapsbelasting 2021	62.760		62.760
-toevoeging tussentijdse exploitatieresultaat GREX Het Groene Woud	60.000		60.000	-winstneming het Groene Woud	105.411		105.411
Saldo eind 2018	1.354.238	-316.896	1.037.342	-toevoeging POC exploitatieresultaat GREX Hoevelaar fase 1		643.500	643.500
mutaties 2019:				-toevoeging POC definitieve exploitatieresultaat GREX Amaliaaan	10.988		10.988
-aanwending a.g.v. dekking lagere rentetoe rekening 2019	-72.043		-72.043	-correctie aanwending a.g.v. dekking kosten Centrumplan	3.909		3.909
-aanwending a.g.v. kosten opstellen aangifte 2019 vennootschapsbelasting	-19.500		-19.500	Saldo eind 2022	1.247.799	701.645	1.949.444
-aanwending a.g.v. kosten aankoop Laagerfseweg 45	-283.500		-283.500	Mutaties 2023:			
-te betalen voorlopige aanslag vennootschapsbelasting 2019	-73.997		-73.997	-aanwending a.g.v. kosten beheer en onderhoud perceel Laagerfseweg	-10.000		-10.000
-terug ontvangen vennootschapsbelasting 2016 -2018 grondbedrijf	232.020		232.020	-aanwending a.g.v. dekking kosten Centrumplan fase III	-145.319		-145.319
-toevoeging tussentijdse exploitatieresultaat GREX Amaliaaan	150.000		150.000	-aanwending a.g.v. dekking kosten onderzoek Woudenberg Zuid-Oost	-84.139		-84.139
-aanwending a.g.v. voorziening tekort GREX Spoorzone A2		34.195	34.195	-aanwending a.g.v. dekking kosten restauratie monumentaal toiletgebouw		-80.000	-80.000
-aanwending a.g.v. voorziening tekort GREX Nijverheidsweg	-62.139		-62.139	-aanwending a.g.v. dekking kosten Woudenberg Oost		-88.200	-88.200
Saldo eind 2019	1.225.079	-282.701	942.378	-toevoeging POC definitieve exploitatieresultaat GREX Hoevelaar fase 1		275.000	275.000
mutaties 2020:				-toevoeging a.g.v. vervallen voorziening ontsluiting Hoevelaar op N224		1.175.859	1.175.859
-aanwending a.g.v. kosten beheer en onderhoud perceel Laagerfseweg	-6.362		-6.362	-te betalen vennootschapsbelasting 2023 grondbedrijf	pm		
-aanwending a.g.v. kosten centrumplan ontwikkelingen	-6.658		-6.658	Saldo eind 2023	1.008.341	1.984.304	2.992.645
-aanwending a.g.v. dekking kosten Woudenberg Oost		-25.200	-25.200	Mutaties 2024:			
-aanwending a.g.v. voorziening tekort HGW	-39.446		-39.446	-aanwending a.g.v. kosten beheer en onderhoud perceel Laagerfseweg	-10.000		-10.000
-aanwending a.g.v. voorziening tekort Nijverheidsweg	-677.076		-677.076	-te betalen vennootschapsbelasting 2024 grondbedrijf	pm		
-aanwending a.g.v. voorziening 2e toegang Hoevelaar		-43.704	-43.704	Saldo eind 2024	998.341	1.984.304	2.982.645
-toevoeging a.g.v. voorziening tekort Spoorzone		62.907	62.907	Mutaties 2025:			
-aanwending a.g.v. te betalen voorlopige aanslag vennootschapsbelasting 2020	-69.442		-69.442	-aanwending a.g.v. kosten beheer en onderhoud perceel Laagerfseweg	-10.000		-10.000
-toevoeging Omnia slimmer wonen constructie	88.424		88.424	-te betalen vennootschapsbelasting 2025 grondbedrijf	pm		
-toevoeging tussentijdse exploitatieresultaat GREX Amaliaaan	240.000		240.000	Saldo eind 2025	988.341	1.984.304	2.972.645
-toevoeging tussentijdse exploitatieresultaat GREX Hoevelaar fase I		76.000	76.000	Mutaties 2026:			
Saldo eind 2020	754.519	-212.698	541.821	-aanwending a.g.v. kosten beheer en onderhoud perceel Laagerfseweg	-10.000		-10.000
				-te betalen vennootschapsbelasting 2026 grondbedrijf	pm		
				Saldo eind 2026	978.341	1.984.304	2.962.645
				Mutaties 2027:			
				-aanwending a.g.v. kosten beheer en onderhoud perceel Laagerfseweg	-10.000		-10.000
				-te betalen vennootschapsbelasting 2027 grondbedrijf	pm		
				Saldo eind 2027	968.341	1.984.304	2.952.645

Hoofdstuk 6. Onderzoek differentiatie tarieven rioolheffing en afvalstoffenheffing

Motie raad

Bij de besluitvorming van de beleidsbegroting 2023-2026, in de raadsvergadering van 20 oktober 2022, heeft de raad een motie ingediend waarbij aan het college is gevraagd onderzoek te doen naar de gemeentelijke woonlasten op basis van evenredigheid.

De raad heeft gevraagd een voorstel te doen voor een differentiatie in de rioolheffingen en afvalstoffenheffing, waarbij eenpersoonshuishoudens een lager tarief gaan betalen dan meerpersoonshuishoudens.

Tevens heeft de raad gevraagd de scenario's die bij de begroting 2022 voor OZB woningen en niet-woningen zijn geschetst, te actualiseren.

Intern hebben we onderzoek gedaan naar differentiatie tarieven rioolheffing en afvalstoffenheffing. Zowel over de rioolheffing als de afvalstoffenheffing wordt in dit hoofdstuk een voorstel gedaan.

Het college zal op een later moment een actualisatie geven over de scenario's die bij de begroting 2022 voor OZB woningen en niet-woningen zijn geschetst.

Onderzoek differentiatie tarieven rioolheffing

Op dit moment werkt de gemeente Woudenberg met de volgende tarieven rioolheffing 2022:

1. Rioolheffing gebruiker => Vastrecht € 80,60
2. Rioolheffing eigenaar => Vastrecht € 161,20
3. Rioolheffing perceel WOZ waarde t/m € 45.000 => € 50,70

Bij rioolheffing perceel WOZ waarde t/m € 45.000 moet u denken aan bijvoorbeeld: individuele garages, schuren en terreinen.

In Nederland worden bij alle gemeenten verschillende tariefsystemen gehanteerd bij de rioolheffing (bron : Coelo Atlas van de lokale lasten 2022).

Rioolheffing eigenaren:

- Vastrecht : 55 % (van de gemeenten)
- Alleen eigenaarstarief : 37 %
- WOZ waarde : 8 %

Rioolheffing gebruiker:

- Vastrecht : 36 % (van de gemeenten)
- Alleen gebruikerstarief : 39 %
- WOZ waarde : 5 %
- Huishoudensomvang : 12 %
- Waterverbruik : 8 %

Conclusie is dat de meeste gemeenten in Nederland, zoals Woudenberg, een vast bedrag rioolheffing hanteren voor zowel de eigenaren als de gebruikers.

Ook geven bovenstaande overzichten aan dat van alle gemeenten met rioolheffing voor de gebruiker 12 % rekening houdt met de huishoudensomvang.

Tarieven rioolheffing Woudenberg t.o.v. landelijk gemiddelde:

Woudenberg (zowel voor een- als meerpersoonshuishouden)	€ 241,80
Landelijk gemiddeld tarief eenpersoonshuishouden :	€ 191,00
Landelijk gemiddeld tarief meerpersoonshuishouden :	€ 207,00

79 % van de gemeenten heeft een 100 % kostendekkend tarief, waaronder Woudenberg.

Conclusie is dat het landelijk gemiddeld tarief eenpersoonshuishouden 92 % van het landelijk gemiddeld tarief meerspersoonshuishouden is. Landelijk zijn bij rioolheffing er geen grote verschillen tussen het tarief voor een- en meerspersoonshuishouden.
Het tarief in Woudenberg ligt wel flink boven het gemiddelde van Nederland. Het tarief in Woudenberg is op dit moment 100% kostendekkend en de verwachting is dat deze de komende jaren niet veel zal stijgen (alleen inflatiecorrectie).

Inkomsten rioolheffing worden breder ingezet

Sinds een aantal jaren worden inkomsten rioolheffing breder ingezet. De inkomsten van de rioolheffing gebruikt de gemeente onder andere voor collectieve maatregelen die nodig zijn voor:

1. Een goede riolering;
2. Maatregelen om het grondwater laag te houden en het hemelwater af te voeren.

In eerste instantie werden de inkomsten rioolheffing alleen gebruikt voor een goede riolering. Later zijn daar ook maatregelen om het grondwater laag te houden en het hemelwater af te voeren bijgekomen.

Als gevolg van de klimaatverandering hebben we de laatste jaren steeds vaker te maken met hevige regenbuien. Wanneer er in korte tijd veel regen valt, kan dit wateroverlast veroorzaken. Bijvoorbeeld water dat de kelders, schuren, garages of zelfs huizen of bedrijven instroomt. Om de kans op schade als gevolg van wateroverlast in de toekomst te beperken moeten we aanpassingen doen aan de riolering en de inrichting van de openbare ruimte. Dit vraagt om investeringen van de gemeente.

De maatregelen om het grondwater laag te houden en het hemelwater af te voeren zijn een steeds groter deel van de investeringen die gemeenten de komende jaren moeten doen om in te spelen op de klimaatverandering. Het afvoeren van hemelwater is gekoppeld aan objecten zoals woningen, schuurtjes, garages en terreinen. De huishoudensomvang is daarbij niet relevant aangezien de afvoer van hemelwater hetzelfde is bij een één- en meerspersoonshuishouden.

Conclusie is dat de inkomsten rioolheffing, naast investeringen riolering, voor een groot deel worden gebruikt ten behoeve van maatregelen om het grondwater laag te houden en het hemelwater af te voeren waarbij de huishoudensomvang niet relevant is.

Voorstel

Kijkend naar de conclusies uit het onderzoek stelt het college voor geen differentiatie in de rioolheffing toe te passen, waarbij eenpersoonshuishoudens een lager tarief gaan betalen dan meerspersoonshuishoudens en wel om de volgende redenen:

1. De inkomsten rioolheffing worden, naast investeringen riolering, voor een groot deel gebruikt ten behoeve van maatregelen om het grondwater laag te houden en het hemelwater af te voeren waarbij de huishoudensomvang niet relevant is.
2. Van alle gemeenten met rioolheffing voor de gebruiker houdt maar 12 % rekening met de huishoudensomvang.
3. Landelijk hanteren de meeste gemeenten in Nederland, zoals Woudenberg, een vast bedrag rioolheffing voor zowel de eigenaren als de gebruikers.
4. Landelijk zijn er bij rioolheffing geen grote verschillen tussen het tarief voor een- en meerspersoonshuishouden. Het landelijk gemiddeld tarief eenpersoonshuishouden bedraagt 92 % van het landelijk gemiddeld tarief meerspersoonshuishouden.

Onderzoek differentiatie tarieven afvalstoffenheffing

Op dit moment werkt de gemeente Woudenberg met de volgende tarieven rioolheffing 2022:

1. Vast bedrag per perceel =>	€ 238,80
2. Vast bedrag per lediging 140 liter restafval container	€ 6,50
3. Vast bedrag per lediging 240 liter restafval container	€ 11,50
4. Vast bedrag per lediging huishoudelijk restafval ondergrondse container per zak	€ 1,90

In Nederland worden bij alle gemeenten verschillende tariefsystemen gehanteerd bij de afvalstoffenheffing (bron : Coelo Atlas van de lokale lasten 2023).

Tariefsystemen:

- Huishoudensomvang : 55 % (van de gemeenten)
- Diftar (vastrecht in combinatie met bedrag per lediging : 40 %)
- Vastrecht en overig : 5 %

Conclusie is dat de meeste gemeenten in Nederland het tarief hanteren op basis van de huishoudensomvang, namelijk 55 %. Diftar, zoals Woudenberg, wordt door 40 % van de gemeenten gehanteerd.

Tarieven rioolheffing Woudenberg t.o.v. landelijk gemiddelde:

Woudenberg tarief eenpersoonshuishouden (uitgaande van 6 ledigingen)	€ 278,00
Woudenberg tarief meerpersoonshuishouden (uitgaande van 6 ledigingen)	€ 308,00
Landelijk gemiddeld tarief eenpersoonshuishouden :	€ 266,00
Landelijk gemiddeld tarief meerpersoonshuishouden :	€ 329,00

77 % van de gemeenten heeft een 100 % kostendekkend tarief, waaronder Woudenberg.

Conclusie is dat het Woudenbergs tarief eenpersoonshuishouden iets hoger is dan het gemiddeld landelijk tarief eenpersoonshuishouden, namelijk € 12. Het Woudenbergs tarief meer-persoonshuishouden is iets lager dan het gemiddeld landelijk tarief meerpersoonshuishouden, namelijk € 21. Daarbij kan gezegd worden dat het Woudenbergs tarief uitgaat van gemiddeld 6 ledigingen per jaar. Bij minder ledigingen daalt het tarief met € 6,50 of € 11,50 per lediging. Het verschil tussen tarief een- en meerpersoonshuishouden van Woudenberg is € 30 en het verschil landelijk is € 63.

Globaal onderzoek naar het aantal ledigingen restafval bij eenpersoonshuishouden in Woudenberg

Op basis van een bestand van ROVA en een bestand van Burgerzaken is globaal onderzoek gedaan naar het aantal ledigingen restafval bij een eenpersoonshuishouden in 2022.

Het aantal eenpersoonshuishouden in Woudenberg is ca. 1.500

De grote uitschieters uit het onderzoek zijn:

1. 40% van het aantal eenpersoonshuishoudens zet de 140 liter container maximaal 4x per jaar aan de weg. Het tarief wat zij betalen bedraagt dan € 265 evenveel als het landelijk gemiddelde van € 266.
2. 25% van het aantal eenpersoonshuishoudens heeft een 240 liter container in plaats van een 140 liter container en zet deze gemiddeld 6x per jaar aan de weg. Het tarief wat zij betalen bedraagt dan € 308 evenveel als het gemiddelde van een meerpersoonshuishouden in Woudenberg.
3. Alle eenpersoonshuishoudens bij elkaar betalen gemiddeld € 300 aan afvalstoffenheffing.

Conclusie is dat gemiddeld eenpersoonshuishoudens het tarief betalen van € 300 aan afvalstoffenheffing. Dit is bijna evenveel als het tarief van een meerpersoonshuishouden bij een gemiddelde lediging van 6 x per jaar. Relatief veel eenpersoonshuishoudens gebruiken een grote container van 240 liter die gemiddeld 6 x per jaar aan de weg wordt gezet.

Voorstel

Kijkend naar de conclusies uit het onderzoek stelt het college voor voorlopig geen differentiatie in de afvalstoffenheffing toe te passen, waarbij eenpersoonshuishoudens een lager tarief gaan betalen dan meerpersoonshuishoudens.

Het college stelt voor een verdiepend onderzoek te doen naar het aantal ledigingen bij een- en meerpersoonshuishoudens en de resultaten hiervan te communiceren naar de burgers en ze bewust maken van het feit dat zij zelf invloed hebben op de hoogte van de kosten afvalstoffenheffing door het aantal ledigingen te beperken en het eventueel gebruik te maken van een kleine container in plaats van een grote container. Het college gaat het campagne budget voor afval ad. € 12.000 inzetten om bewust afval te scheiden.

25 % van de een persoonshuishoudens gebruikt een grote 240 liter container. Het gratis omruilen van een grote naar een kleine container kan bijvoorbeeld een stimulans zijn om gebruik te gaan maken van een kleine container in plaats van een grote container. Dat scheelt € 5 per lediging.